

O LEA WE WIA

AMON JOHN ME RAVE.

TAVALIU I.

1 Alo qetegiu i Vavae, wa i Vavae amen God, wa i Vavae God. 2 Alo qetegiu iloke amen God. 3 Me tin o gene nan munia: wa asau nania gate qeteg ilo o sava tea me qeteg tin. 4 O esu alo Ineia, wa o esu o ge marmararan o tanun nan. 5 Wa o marmararan we sina alo silsiliga, wa o silsiliga gate tauria. 6 O tanun apena, God me vatrana ma, nasasana i John. 7 Iloke me mule ma sin gaganag we tur ape marmararan ilone, si o tanun nan a nomtup munia. 8 Gate ineia o marmararan, pa ni me van ma sin gaganag we tur ape marmararan. 9 O tur marmararan apena, ilone nane we na marmararan o val tanun nan we wot ma ilo marama. 10 Ineia me toga ran ma a marama, wa me tin o marama munia, panava o marama gate gilala ineia. 11 Ni me mule ma ilo gene nan napulana, wa o tanun anana nan gate lav vasgotia. 12 Pa irasei me lav vasgotia, ni me manag neira, neira te qeteg mermerin God, iragai nane we nomtup nasasana. 13 Neira gate wota ma nan o nare tanun, wa nan o maros non o visogoi, wa nan o maros non o tanun, panava nan God. 14 Wa i Vavae me qeteg visogoi, wa we togatoga alo inina, wa kamam me sagarag nalenasina tama nalenasin Natun Mama wotuwale, we uravag o sogov wa o nun.

15 I John we gaganag we tira ape neia, ti vava eleele wa, iloke i gene na me vava apena wa si, I mule tagirik me ge sin moai nan nau, ape neia moai ran nau ma. 16 Wa inina nol me la nan o gene ni me uravag ti, wa sogov avune sogov. 17 Ape me la ma o Lea vatrana mun Moses; o sogov wa o nun me qeteg ma mun Jesus Christ. 18 Isei gate ilo ran ma God; o Natui wotuwale we toga alo varan Mama, ni me manasag luea.

19 Wa iloke o vavae gaganag we tira mon John alo ira ta Judea me vatrana ma ira Ololo a Jerusalem wa ira ta Levi si a varusia wa, Iniko isei? pa ni me gaganag lue wa ni gate gale goro, 20 pa ni me gaganag lue wa, Na gate i Christ. 21 Nan neira me varusia wa, Pa o sava? Iniko wun Elia? Nan neia wa, Inau gate ineia. Iniko ilone i Prophet? Nan ni me valui gorora wa, Tagai. 22 O manigiu o ine neira me vava munia wa, Pa iniko isei? si kamam a gaganag kel munragai me vatrana kamam ma ti, ko we vava kel o sava apeniko? 23 Nan neia wa, Inau o line tanun we loglog alo vanua vanameag wa si, Tur ge taniniga namatesalan Lord tama Isaia i prophet me vet ti. 24 Wa ira gene vatrana suria nan ra Pharise nan. 25 Nan neira me varusia, we vava munia wa, Si ko ta tete i Christ, si Elia, si i Prophet ilone, ape sa ko we vasugrono? 26 Nan i John me valui

gorora ti vet wa, Na we vasugrono mun o pei vires, pa isei we tira alo vatitnamiu, wa kam gate gilala ineia, 27 Ineia i gene we mule a tagirik, wa ineia moai ran nau ma, wa na gate sar si a ul o ga qoaqoas ranona. 28 Wa me ge o gene nan iloke a Bethabara a tavala pei Jordan, i John we vasvasugrono aia.

29 Tavala maran ti ilo i Jesus we van ma suria ti vet wa, Ilo o Lamb non God, we lareag napugan marama. 30 Iloke i gene na me vava apena wa si, Isei we mule a tagirik me ge sin moai nan nau, ape neia moai ran nau ma. 31 Wa na gate gilala tiqa ineia, pa na me van ma we vasvasugrono mun o pei, sin nana lue mun Israel. 32 Wa i John me gaganag we tira, ti vet wa, Na me ilo o Vui we siwo ma vunana tam o qona, wa me gara avunana. 33 Wa na gate gilala tiqa ineia; panava i Vatan nau ma si na vasugrono mun o pei, ni me vet munau wa, Ko ta ilo o Vui ti siwo ma ti gara avunansei, ineia ilone we vasugrono mun o Vui we Rono. 34 Wa na me ilo, wa nau me gaganag we tira ape neia si neia iloke Natun God.

35 Tavala maran mulan i John we tira taratol o tinqoro anana nirua; 36 wa ni me sagarag i Jesus we mulemule ti vet wa, Ilo, o Lamb non God. 37 Wa o tinqoro nirua ilone we ronotag ni we vava, wa rara we tataga i Jesus. 38 Wa i Jesus me kilau, ti sagarag rarua we tataga ineia, ti vet wa, Kamrua we sike o sava? Nan rara wa, Rabi (we log mulan Vatogo) ko we toga ave? 39 Nan ni me vava murarua wa, Van ma, kam te ilo. Wa rara me vano we ilo o vatine ni we togotoga sia, wa rara we toga amaia alo qon ilone: wa o masao qon tama sanavului. 40 Wa i tuara nan rarua me ronotag

i John, wa me tataga ineia, i Andrew nan, tasin Simon Peter. 41 Ni me ilo suar i turtasina i Simon amoa, ti vet munia wa, Kara me ilo suar i Mesia, we log mulan i Christ. 42 Wa ni me takia sur i Jesus. Wa i Jesus me sagaragia, ti vet wa, Iniko i Simon natun Jonas; te logiko Kephas, we log mulan i Peter.

43 Tavala maran ineia me nonom sin vanreag i Galilea; wa ni we ilo suar i Philip; nan i Jesus ti vet munia wa, Van tataga inau. 44 Pa Philip ta Bethsaida, nalaqlaqevanuanra Andrew taua Peter. 45 I Philip we ilo suar i Nathanael, ti vet munia wa, Kamam me ilo suar i gene i Moses me rave ti alo Lea vatan ape neia wa ira Prophet nan, i Jesus ta Nasaret natun Joseph. 46 Nan i Nathanael munia wa, O gene we wia te rowolue lai nan Nasaret? Nan i Philip ti vet munia wa, Van ma ilo. 47 Wa i Jesus me ilo i Nathanael we mule ma suria, ti vet wa, Ilo, i tur nat Israel, o galegale tagtagai amaia. 48 Nan i Nathanael munia wa, Ko we lolomaran nau gaseinia? Nan i Jesus me valui goro we vet munia wa, I Philip gate logiko tiqa, iniko alalane fig ilone, nau me iloko. 49 Nan i Nathanael me valua wa, Vatogo, Iniko Natun God, Iniko i Maranaga goro Israel! 50 Nan i Jesus me valua we vet munia wa, Ko we nomtup ape na me vava muniko wa, Na me iloko alalane fig? Ko te ilo o gene nan we poa nan o ike. 51 Nan ni me vava munia wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Nan ilokenake kam te ilo o tuka we ravewora, wa o angel nan anan God we kalokalo sage, wa we taqtaqel siwo ayune Nat tanun.

TAVALIU II.

1 Wa alo qon vatoliu o wosolagia a Kana takele Galilea, wa raveven Jesus aia. 2 Wa neira me suware i Jesus mulan ma tar o tanun nan anana ape wosolagia. 3 Wa o wine gate tira ape neira, wa raveven Jesus ti vava munia wa, O wine tagai amaira. 4 Nan i Jesus ti vet munia wa, Vavine, o sava amenau wa amai-ko? na masao qonik gate gogoi tiqa. 5 Wa i ravevena ti vet munra gagapalag wa, O sava ni te vareg kamiu apena tur ge. 6 Wa o tano pei o vat laveatea we pute aia, tataga nalinara ta Judea ape ge wenewene, tuwale wun te tira ape pue nirua si nitol. 7 Nan i Jesus ti vet mun neira wa, Tav ura o tanopei nan mun o pei; wa neira me tav ura matalesles. 8 Nan ti vava mulan mun neira wa, Tur tavreag ilokenake, tur vanogag mun i moai goro ganagana. Wa neira me vanogag. 9 Wa i moai goro me nimnim ilo paso o pei me ris wine nia, pa ni gate gilala ma avea, nava ra gagapalag me tav o pei ti we gilala, wa i moai goro iloke me log o tanun qara lag ti, 10 ti vet munia wa, O val tanun we sogo moai o wine we wia, wa o tanun nan me un vulera, ni qara sogo gate wia mantag, pa ko me taur viroag ti o wine we wia, ko qara sogo ilokenake. 11 I Jesus me ge o qeteg vaglala iloke a Kana takele Galilea, wa Ni me ge-nanalue nalenasina, wa ira tinqoro anana me nomtupua.

12 Paso nan, ni me taqel siwo i Kapernaum, ineia wa i ravevena tara tasina wa ira tinqoro anana; wa neira me toga aia o qon gate purat.

13 Wa o Rowolagau nora ta Judea me rasu ma, wa i Jesus me kalo sage i Jerusalem. 14 Wa ni me ilo suar alo Vatine we rono ira wolwol kau

wa o sheep wa o qona nan, wa ira valvalete som we pute. 15 Wa ni me ge o nat gae mun ga-towos, wa ni me vure lue nol nan o Vatine we rono o sheep wa o kau nan, wa me saru savrag o som pulara valvalete, wa we wil tapelin nor o tano som; 16 ti vet mura wolwol qona wa, Lavreag o gene nan iloke; turpea gege naiman Tamak si mun ima-wolwol. 17 Wa ira tinqoro me nonom kel ape me rave ti wa, Nok o nom tinegaro ape imama we ravis nau. 18 O manigiu iloke ira ta Judea we valuia, we vava munia wa, O sava o vaglala ko te la luc mun kamam, ape ko we ge tamaike? 19 Nan i Jesus ti valuire wa, Tur sese o Ima we rono iloke, wa na te taur raka mulan alo qon nitol. 20 Nan ira ta Judea we vet apena wa, O tau sanavul vat o numei laveatea neira me tautaur o Ima we rono iloke, pa ko te taur raka alo qon nitol? 21 Pavana ni me vava ape Ima we rono naturiana. 22 Wa o manigiu iloke, ni me tavaraka veta nan ra tamate, ira tinqoro anana me nomkel ape ni me vava tamaike; wa neira me nomtup o raverave, wa o vavae i Jesus me vava ti.

23 Wa ineia a Jerusalem alo Rowolagau alo lakalaka, wa ineira we qoqo me nomtup nasasana. we sagsagarag o vaglala nan ni we ge. 24 Nava i Jesus gate ukeg kelua sin pul amaira, ape ni me lolomaran o tanun nan, 25 wa ni gate toga galtag si isei te gaganag munia ape tanun; ape ni me lolomaran matapuna si o sava alolon o tanun.

TAVALIU III.

1 Nan o tanun tamaira Pharise nasasana i Nikodemus, o tanun liwoa amaira ta Judea. 2 Iloke me va ma

sur Jesus alo qon, me vava munia wa, Vatogo! kamam we gilala iniko i vatogo me va ma God, apen God ta tete amen sei, ni tete ge lai o vaglala nan iloke ko we ge. 3 Nan i Jesus me valui goroa ti vet wa, We nun, we nun, nau we vava muniko; si isei qe tete wota mulan, ni tete ilo lai mona o marana non God. 4 Nan Nikodemus munia wa, Pa! te wota gasei mulan nia o tanun me tamaragai veta? ni te kalo pata vagaruei mulan ilo toqan ravevena, gara wota ma? 5 Nan i Jesus me valuia wa, We nun, we nun, na we vava muniko, si isei qe tete wota mun o pei wa o Vui, ni tete kalo pata lai ilo marana non God. 6 O sava qe wota visogoi ma, ti visogoi; wa o sava qe wota vui ma, ti vui. 7 Nipea mamamakei ape nau we vava muniko was, Kam ta tete wota mulan, tete lai. 8 O lan we sawsawu aveva aveva ni we maros, wa ko we ronotag nalinana, nava ko gate gilala si we sawu ma aveva, wa we sawu at ivea, tamaine gina o val tanun ti wota Vui. 9 Nan i Nikodemus ti valuia wa, O gene nan iloke te lai gaseinia? 10 Nan i Jesus ti valuia we vet munia wa, Iniko i vatogo ira Israel, pa ko gate gilala o gene nan iloke? 11 We nun, we nun, nau we vava muniko wa, Kamam we vava ape gene kamam we gilala, wa kamam we gaganag we tira ape gene kamam me ilo, pa kam gate lav momam o vavae gaganag ilone. 12 Si nau me vava mun kamiu ape gene nan talo tano wa kamiu gate nomtup, kam te nomtup gaseinia si nau qe vava mun kamiu ape gene nan ta vunana? 13 Wa isei gate kalo i vunana, panava ilone i tuwale me siwo ma vunana, o Nat tanun, we toga avunana. 14 Wa tama i Moses me la raka ti o mata alo va-

nua vanameag, tamainegina me veveg veta ape te la raka o Nat tanun, 15 si isei qe nomtupua te taur mona o esu galava alo ineia.

16 Apen God me tape tamaine o marama, wa Ni me ukeg i Natuna o wotuwale, si sei qe nomtupua tete mate, pa te taur moua o esu galava apena. 17 Apen God gate suware i Natuna ma ilo marama sin veveg mate o marama, nava si o marama a esu lai munia. 18 Isei qe nomtupua, tete vevegia; panava isei qe tete nomtupua, me veveg veta ineia; ape ni gate nomtup nasasan Natun God wotuwale. 19 Wa iloke o veveg, si o marmararan me van ma ilo marama, wa o tanun nan me maros o silsiliga nan o marmararan, ape mor o gagapalag we ganganor. 20 Apen valsei we gagapalag ganganor we nustup o marmararan, wa ni gate van ma ilo marmararan, nan wa veveg qalo mon o gagapalag. 21 Panava isei we gagapalag o nun te van ma ilo marmararan si mon o gagapalag te nanalue apena, was me gagapalag alo God.

22 Wa o gene nan iloke me paso, i Jesus tara tinqoro anana me mule i Judea, wa ni me toga aia amaira, we vasugrono. 23 Wa i John mulan me vasugrono mona a Enon arivtag a Salim, ape pei we qoqo aia; wa neira me mule ma me la o vasugrono. 24 Ape gate tuqerag tiqa i John ilo ima rotrot. 25 Wa o manigiu ilone me qeteg raka o varleasag amaira tinqoro anan John mun o tuara ta Judea, ape ge wenewene. 26 Wa neira me mule ma sur i John we vet munia wa, Vatogo, i gene ilone me toga amaiko a tavala Jordan, wa ko me gaganag we tira ape neia, ilo, ni we vasugrono, wa o tanun nan we qet suria. 27 Nan i John me valuirea wa, O tanun tete taur mona lai o sava, nava ilone vires me la at munia

nan o vunana. 28 Kam we gaganag momiu we tira ape na me vava wa, Na gate i Christ, nava si me vatran inau moai ma goro nanagona. 29 Isei qe lav o vavine, ineia i lag; wa i takelen lag we tira wa we ronotagia, wa we malakalaka aneane ape linan lag; o manigiu ilone nok o malakalaka iloke me wesu ran. 30 Ni te qale poapoa, wa na te qale manmantagai siwo.

31 I gene we mule ma vunana avune savasava nan: i gene talo tano we talo tano; wa ni we vavava talo tano: i gene we mule ma vunana avune savasava nan: 32 wa ni we gaganag we tira ape gene nan ni me ilo wa ni me ronotag; wa itagai o tanun we lav mon o vavae gaganag ilone. 33 Isei me lav mon o vavae gaganag ilone, me map non o vagala pul apena si God we nun. 34 Apen i gene God me vatran ma we vava o vavae nan mon God; apen God gate la lue o Vui mun o towotowo. 35 O Mama we tape o Natui, wa me la o gene nan ilo panena. 36 Isei qe nomtup o Natui we taur mona o esu galava, nava isei qe sirigavtag o Natui tete ilo o esu, panava o lologagara non God qale toga avunana.

TAVALIU IV.

1 Wa i Lord me lolomaran veta tamaine apenra Pharise me ronotag si Jesus we ge tinqoro wa we vasugrono o tanun nan we tar nan i John. 2 Panava i Jesus gate vasugrono mona, nava ira tinqoro anana mage-sera. 3 Wa ni me toavtag o Judea, we vanreag mulan i Galilea. 4 Wa namona ran sin mule raveagluie Samaria. 5 Wa we nina tamaine o laqlaqe vanua ta Samaria, we log si Sukor, arivtag o vatine i Jakob me la ti mun natuna i Joseph. 6 Wa o

qaran pei mon Jakob aia Wa i Jesus me nala ape muleva, wa ni me pute tamaike a pan qaran pei. Pa tama o masaoqon laveteai. 7 Nan o vavine ta Samaria me mule ma sin tav o pei. Nan i Jesus ti vet munia wa, La mak pei ma. 8 Ape ra tinqoro anana me va at ilo laqlaqe vanua, si a wolwol sinaga. 9 Nan o vavine ta Samaria ti vet munia wa, Ape sava iniko o ta Judea we paere munau o vavine ta Samaria ape mama pei? ape neira ta Judea gate pulpul amera ta Samaria. 10 Nan i Jesus me valuia wa; Si ko ta gilala o sogov mon God, wa isei we vava muniko wa, La mak pei ma, ko te paere munia, wa ni te le at muniko o pei maur. 11 Nan o vavine ti vet munia wa, Lord, nom o tano tavitav pei tagai, wa o qarana we roro; o pei maur ilone amaiko ma aveva? 12 Ko we liwoa nan tupunina i Jakob me la o qaran pei mun kamam, ni me imaima mona ti wa ira natuna wa o qoe nan napulana? 13 Nan i Jesus ti valuia ti vet munia wa, Si sei qe ima o pei iloke te marou mulan; 14 pa isei qe ima o pei na te la at munia, ni tete marou lai mulan ti tuai ti tuai; nava o pei na te la at munia te qaran pei alo lolona ti vuravura ilo esu galava. 15 Nan o vavine ti vet munia wa, Lord, le ma o pei iloke na tete marou apena, wa na tete vanvan ma ape tavitav pei. 16 Nan i Jesus ti vet munia wa, Mule, log rasoama ma, pa kel ma. 17 Nan o vavine ti valuia ti vet munia wa, Rasoak tagai. Nan i Jesus ti vet munia wa, Ko me vava mantag wa si, Rasoak tagai. 18 Ape irasoama me tavelima we tuai, wa o tanun we toga amaiko ilokenake gate rasoama; we nun iloke ko me vava apena. 19 Nan o vavine ti vet munia wa, Lord, nau we ilo vaglala iniko o prophet. 20 Ira

tupumam me gagapalag o gene nan we rono alo tauwe iloke; pa kam we vava si a Jerusalem o tur vatine me vet si a gagapalag aia. 21 Nan i Jesus ti vet munia wa, Vavine, Ka nomtup nau, o masao qon we rasu ma, kam tete gagapalag mun o Mama alo tauwe iloke, wa a Jerusalem mulan. 22 Kam we gagapalag o sava kami gate lolomaran apena; kamam we gagapalag o sava kamam we lolomaran apena; ape o esu we van ma alo ira ta Judea. 23 Pa o masao qon me noga wa me wesu veta, si ra tur gagapalag te gagapalag vui, te gagapalag nun mun o Mama, ape o Mama we sike ira gagapalag munia tamaine. 24 God o Vui, wa ira gagapalag munia te gagapalag vui, te gagapalag nun munia. 25 Nan o vavine ti vet munia wa, Nau we gilala apen i Mesia te mule ma, we logia i Christ; alo ni we mule ma ni te gaganag qet mun nina ape gene nan. 26 Nan i Jesus ti vet munia wa, Inau iloke we vava muniko.

27 Alo ilone ira tinqoro anana we kel ma, wa neira we mamakei ape tan o vavine we varvava; panava isei gate vava wa, Ko we sike o sava? si, Ape sava kamura we varvava? 28 Nan o vavine me mapvitag tamaine o tanopei, ti vanreag ilo laqlaqe vanua, ti vava mun o tanun nan wa, 29 Tur van ma, tur ilo o tanun me gaganag munau ape gene nan na me ge ti: ineia wun i Christ? 30 Wa neira we rowolue nan o laqlaqe vanua, we mule suria. 31 Alo masaoi ilone ira tinqoro me paere munia wa, Vato, ganagana. 32 Pa ni me vava muneira wa, Gak o sinaga apena kam gate gilala. 33 Nan ira tinqoro we varvava wa, Isei me la at o sinaga munia? 34 Nan i Jesus ti vet muneira wa, Gak o sinaga si na ge o gene i Vatan nau we maros, si na

ge paso mon o gagapalag. 35 Kami gate vava was, o vula nivat ti, pa qara wesu o gorogoro? ilo, nau we vava mun kami wa, Tur ate kalo, tur sagarag o tuqei nan me rano veta ape gorogoro. 36 Wa i gene we gorogoro wa taur o som rusarusai, wa we sogon tuwale o woai ilo esu galava; si i gene we savsavur tana i gene we gorogoro a malakalaka tuwale apena. 37 Ape alo iloke o vavae ilone we nun, wa si, O tuara te savsavur, wa o varuei te gorogoro. 38 Na me vatan kami si a gorogoro o sava kam gate mawmawui ti apena; irasei we sea me mawmawui veta, wa ikami we mule pata momiu ilo nor o tano mawmawui.

39 Nan alo laqlaqe vanua ilone o tanun ta Samaria we qoqo me nomtupua ape vavae ilone mon o vavine we gaganag we tira was, Ni me gaganag munau ape gene nan na me ge ti. 40 O manigi ilone ira ta Samaria me mule suria, we paere munia sin toga amaira, wa ni me toga aia o qon nirua. 41 Wa we qoqo nan amoa me nomtup ape mon o vavae; 42 we vet mun o vavine wa, Kamam we nomtup ilokenake, pa gate ape mom o vavae; pa apen kamam me ronotag momam, wa kamam we gilala si i gene iloke we nun i Vaesu marama, i Christ.

43 Wa o qon nirua me paso, ni me toavtag o vatine ilone, ti vareag i Galilea. 44 Apen i Jesus me gaganag mona we tira wa, Gate nom mava lai o prophet alo tur vanuana. 45 Wa ni me nina a Galilea, wa ira ta Galilea me lav vasgotia, ape neira me ilo o gene nan ni me ge ti a Jerusalem alo lakalaka; ape neira mulan me mule mora ape lakalaka.

46 Wa ni me mule mulan tamaine i Kana takele Galilea, wa ni me ge o pei ti aia ni ris wine nia. Wa o

tuara tanun liwoa aia, i natuna we gopa a Kapernaum. 47 Wa ni me ronotag apen Jesus me rowolue ma Judea i Galilea, wa ti mule suria, ti paere munia, ni van siwo, ni vaesu natuna; o mantagai tie ti mate. 48 Nan i Jesus ti vet munia wa, Si kam qe tete ilo o vaglala wa o vasasa nan, kamiu tete nomtup ran. 49 Nan o tanun liwoa ti vet munia wa si, Lord, van moai siwo, i natuk gate mate tiqa. 50 Nan i Jesus ti vet munia wa, Van at, natuma we esu. Wa o tanun me nomtup o vavae i Jesus me vet ti munia, pa ti vanreag. 51 Wa alo ni ti qale taqtaqel siwo ti o row-rowovag nan anana we varnina ineia, we gaganag wa, Natuma me esu. 52 Nan ni me varusira wa, Ni me qeteg mauka alo masao qon avea? Nan neira we vet munia wa, Nanora alo masao qon laveruai o tutunsag me saru nania. 53 Wa o mama ilone me gilala tamaine si o masao qon ilone i Jesus me vava munia alolona wa, Natuma we esu; wa ni me nomtup mona, tarasei nol talo imana. 54 Iloke mulan o varuei vaglala i Jesus me ge, ni me kalo veta ma ti a Judea i Galilea.

TAVALIU V.

1 Paso nan, o Lakalaka nora ta Judea; wa i Jesus me mule kalo i Jerusalem. 2 Wa o qilo a Jerusalem ape tano sheep; we log o vavae ta Hebrew si Bethesda, o paito tavelima apena. 3 Wa ira mageregere nan we tar we risa alo iloke, ira matapei, wa ira qagesu, wa irasei o rurus apena, we toga nere i o ge tikotiko o pei. 4 Apen o angel we siwo ma ilo qilo alo tuan masao qon, ti ge tikotiko o pei; paso nan, isei qe taqel moai siwo ilo pei me matikotiko ti, ni te esu nan o sava gopae tea me qaloa ti. 5 Wa i

tuara tanun aia me mageregere ti o tau sanavul tol o numei laveatol veta. 6 I Jesus me iloa we risa, pa ni we gilala ape ni me gopa tuai, ti vet munia wa, Ko we maros we esu? 7 Nan i gopae ti valuia wa, Lord, tagai o tanun amenau si a lav nau ilo qilo alo tikotiko pei; pa nau we mule, pa isei we sea we taqel moai inau siwo. 8 Nan i Jesus ti vet munia wa, Tavaraka, la raka natanoepama, mule atalia. 9 Wa o tanun me esu gaplot, ti la raka natanoepama, ti mule. Wa o qon ilone o qon mapsag.

10 Nan ira ta Judea we vava mun i gene me esu ti wa, O qon mapsag qarig, gate tira ape Lea si ka la raka natanoepama. 11 Pa ni me valuirea wa, I vaesuk me vet munau wa, La raka natanoepama, mule atalia. 12 Nan ineira we varusia wa, Isei ilone me vet tamaine muniko wa, La raka natanoepama, mule? 13 Pa i gene me esu ti gate gilala isei ineia; apen i Jesus me taviro, o sul alo vatine. 14 Galewora i Jesus we ilo suaria alo Vatine we rono, ti vet munia wa, Ilo, ko me esu; pa nipea ganganor mulan, nan o sava we tatas nan we tuai wa qalo ko. 15 Wa o tanun we vareag, ti gaganag mura ta Judea si i Jesus i vaesuna. 16 O manigiu ilone ira ta Judea me gege i Jesus, wa we sike-sike si a ge mateia, ape ni me ge tamaine alo qon mapsag. 17 Pa i Jesus me valui gorora wa, I Tamak we mawmawui gai nina ilokenake, wa nau we mawmawui mok. 18 O manigiu ilone ira ta Judea me sike-sike aneane nan amoa si a ge mateia, ape ni gate sirigavtag gese o lea ape qon mapsag, pa ni me log ran God was i tur tamana, me ge ineia we sar apen God.

19 Nan i Jesus ti valuirea ti vet wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, O Natui gate ge lai mata-

puna o sava, nava o gene ni we ilo o Mama we ge; ape o gene nan Ni te ge, o Natui te ge mona tamaine. 20 Ape o Mama we tape o Natui, wa we gaganag munia o gene nan nol Ni we ge mona; wa Ni te gaganag munia o gagapalag nan we poa nan o ike, si kami a mamakei apena. 21 Ape tama o Mama we ge raka kel ira mate wa we ge esura, tamainegina o Natui we ge esu rasei ni we maros. 22 Ape o Mama gate veveg mona o tanun, pa me ukeg o lea veveg nol mun o Natui. 23 Si o tanun nan a nom mava o Natui, tama ineira we nom mava o Mama. Isei qe tete nom mava o Natui, ni gate nom mava o Mama me vatrana ma. 24 We nun, we nun, nau we vava mun kami wa, Isei qe tinqoro mok o vavae, wa we nomtup i vatrana nau ma, me taur veta o esu galava, wa tete nina lai ape lea veveg, pa me lagau lue veta nan o matea ilo esu. 25 We nun, we nun, nau we vava mun kami wa, O masao qon we rasu ma, wa me wesu veta, wa o tamate nan te ronotag nalinan Natun God, wa irasei we ronotag te esu. 26 Ape tama amen o Mama o esu alo ineia kel, tamaine mulan gina Ni me vasoal mun o Natui si o esu amaia alo ineia kel. 27 Wa Ni me vasoal munia o mana si amona te veveg, ape neia o Nat tanun. 28 Tur pea manuamakei ape gene iloke; ape o masao qon we rasu ma wa ineira nol alo qarana nan te ronotag nalinana, 29 te rowolue ma; irasei me gagapalag we wia ilo tavaraka esu, wa irasei me gagapalag ganganor ilo tavaraka veveg.

30 Na tete ge lai matapuk o sava: nau we veveg tama nau we ronotag; wa mok o lea veveg we taniniga; ape na gate sikesike o gene nau we maros, nava o gene i Vatrana nau ma we maros. 31 Si na qe gaganag kel we tira ape

nau, mok o vavae gaganag ilone gate nun. 32 I gene we sea we gaganag we tira ape nau; wa nau we gilala ape vavae ni we gaganag we tira ape nau si we nun. 33 Kamiu me vatrana rasei suri John, wa ni me gaganag we tira ape nun. 34 Nava o vavae gaganag nau we lav mok gate amon o tanun; pa nava nau we vava tamaike si kami a esu apena. 35 Ineia o pul we lawalawa, we sina-sina; wa ikamiu me maros we toga mälakalaka wia o tuan qon alo non o marmararan. 36 Nava o gene we gaganag we tira amenau we poa nan o vavae non John, ape o gagapalag nan o Mama me vatrana nau si na ge paso, o gagapalag nan nake nau we ge, iloke nan we gaganag we tira apenau si o Mama me vatrana nau ma. 37 Wa o Mama me Vatrana nau ma me gaganag mona we tira ape nau. Kamiu gate ronotag nalinana ran ma, wa kamiu gate ilo natarapena. 38 Wa ikamiu gate taur mon o vavae we goara alo ikamiu, apen kamiu gate nomtup i gene Ni me vatrana ma. 39 Kamiu we sikesike waririag alo Raverave we rono nan, apen kamiu we nonom si kamiu we la o esu galava alo ilone nan; wa ilone nan nane we gaganag we tira ape nau. 40 Wa kamiu gate maros we mule ma sur nau si kami a la momiu o esu. 41 Nau gate lav mok o ronoga amen o tanun. 42 Nava nau we gilala ikamiu si tagai amen kamiu o tapetape God alo lolomiu. 43 Na me van ma alo sasan Mama, wa kam gate lav vasgot nau; si isei we sea qe van matapuna ma alo tur sasana, kam te lav vasgot ineia. 44 Kamiu te nomtup lai gasavai, we varlavlav o ronoga amen valval kamiu, wa ikamiu gate sikesike o ronoga we van ma nan God tuwale wora. 45 Turpea nononom si na te tila kamiu mun o Mama;

i gene apena we tila, i Moses nake, kamiu we sov ape neia. 46 Ape si kam qe nomtup i Moses, kam te nomtup nau, ape ni me rave ape nau. 47 Nava si kam qe tete nomtup mon o raverave, te nomtup gasavai mok o vavae?

TAVALIU VI.

1 Nan me paso o ike i Jesus me levegao tavalala qilo ta Galilea, o qilo ta Tiberias. 2 Wa o sul we qoqo me tataga ineia, o manigiu ineira me ilo mora o vaglala nan ni me ge ti munra gopae. 3 Wa i Jesus me kalo sage i vawo tauwe, wa tara tinqoro me pute siwo aia. 4 Wa o Rowolagau o laka-laka nora ta Judea me noga. 5 Wa i Jesus me ate lan, ti sagarag o sul we qoqo we mule ma suria, ti vet mun i Philip wa, Nina te wol o sinaga aveva aganragai nan iloke? 6 Pa ni me vet tamaika si a meregalea, ape ni me gilala mona o sava ni te ge. 7 Nan i Philip ti valuia wa, Ta wol o bread mun o som melnol vagarua tete ninile val tanun. 8 Tuwale nanra tinqoro anana, i Andrew, tasin Peter ti vet munia wa, 9 O lumagav iake, o bread tavelima amaia, o barley, wa o iga nirua; pa te tira gasei ape neira we qoqo? 10 Nan i Jesus wa, Tur vaptag o sul. Wa o valis we lolo alo vatine. Nan o tanun nan me pute siwo tama tar vagatavelima. 11 Nan i Jesus me taur o bread, ti wie vavae, ti tirag munra tinqoro, wa ira tinqoro mun o tanun nan me pute siwo; wa o iga mulan tama isei qe maros. 12 Wa neira me toqo qet, ni me vet munra tinqoro anana wa, Vilerag o garate sinaga me tuqe ti, nan o sava wa tagea. 13 Wa neira me vilerag, wa me sogon ura o gete sanavul tuwale o numei nirua mun o garate bread tavelima ilone neira me

ganagana matila ti. 14 Wa o manigiu o ine iragai me ilo o vaglala i Jesus me ge ti qara vet wa, We nun, i gene iloke i Prophet te mule ma ilo marama.

15 Wa i Jesus we ilo vaglala ape neira te mule ma we wosagia, we ge ineia sin maranaga, wa ni me toa kel mulan magesena i tauwe.

16 Wa me ravrav veta, ira tinqoro we taqel siwo i lau; 17 we rap vawo aka, we gamo siwo tavalala qilo i Kapernaum. Wa me qon, wa i Jesus gate mule tiqa surira, 18 wa o rep we kalokalo ma ape lan liwoa we vus. 19 Wa ineira me sua o masaoi sanavul rua o numei tavelima si sanavul tol, qara ilo i Jesus ti mulemule avune pei, ti rivtag o aka, wa neira we gogolo. 20 Pa ni me vava munera wa Inau iloke; turpea gogogolo. 21 Wa ineira me lav vasgotia ilo aka; wa o aka ti olo gaplot salilina ineira me sua aia.

22 Tavalala maran o sul me tira ti a tavalala qilo i rowo me ilo si tagai o natiaka we sea aia, pa ituwale ilone, wa si Jesus gate rap mona vawo aka ilone amaira tinqoro anana, nava si ra tinqoro anana me vanreag magesera. 23 Panava o tuan aka mulan me tikarag nan Tiberias, me olo i rowo arivtag o vatine neira me gana o bread aia, i Jesus me wie vavae paso ti apena. 24 Wa o sul me ilo tamaine i Jesus tagai aia tara tinqoro anana, wa neira we rap kalo mora vawo natiaka nan ilone, we nina siwo i Kapernaum, we sike i Jesus. 25 Wa neira me ilo suaria a tavalala qilo siwo, we vava munia wa, Vatogo, ko me van ma ananaisa? 26 Nan i Jesus ti valuire wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Kamiu we sike inau pa gate apen kamiu me ilo o vaglala nan, nava apen kamiu me gana ti wa me toqo. 27 Tur pea

mawmawui ape sinaga te tagea, panna ape sinaga te toga ilo esu galava, o Nat tanun te la mun kami; apen o Mama, God, me vaglala ineia. 28 Nan neira we vet munia wa, Kamam te ge o sava, si kamam a gagapalag lai o gagapalag nan non God? 29 Nan i Jesus ti valuire wa, Iloke o gagapalag non God, si kami a nomtup i gene Ni me vatan ma. 30 Nan ineira me vet munia wa, Ko we ge o sava o vaglala, si kamam a ilo wa we nomtupuko? Ko we gagapalag o sava? 31 Ratupunina me gana o mana alo vanua vanameag, tama me rave ti wa, Ni me le gar o bread ma vunana si a gana. 32 Nan i Jesus me vet muneira wa, We nun, we nun, nau we vava mun kami wa, Gate i Moses me la mun kami o bread ma vunana, nava i Tamak we le mun kami o tur bread ma vunana. 33 Apen o bread mon God iloke we siwo ma vunana, wa we ge esu o marama. 34 Nan ineira we vava munia wa, Lord, ka la vagae ma mun kamam o bread iloke. 35 Nan i Jesus ti vet muneira wa, Inau o bread esuva; isei qe van ma sur nau tete malinsala, wa isei qe nomtup inau tete marou anaisa. 36 Pa na me vava veta mun kami wa si, Kam me ilo inau, pa kami gate nomtup. 37 O sava o Mama qe la munau te van qet ma sur nau, wa na tete gevtig reag ilo isei qe van ma sur nau. 38 Ape na gate siwo ma vunana si na tataga o gene nau we maros, nava o gene i Vatan nau ma we maros. 39 Wa i Vatan nau ma we maros iloke, si na tete ge vannameag o gene tea Ni me la ma munau, pa si na ge rakatia alo ulus qon. 40 Ape o maros mon Tamak iloke, si isei qe sagarag o Natui wa we nomtupua te esu galava, wa na te ge raka kelua alo ulus qon.

41 Wa ira ta Judea we terevanut-

nut goroa, ape ni me vava wa, Inau o bread me siwo ma vunana. 42 Wa ineira me vet wa, Gate Jesus iloke, natun Joseph? nina we gilala i tamana tana ravevona. Pa o sava iloke ni we vava wa, Na me siwo ma vunana? 43 Nan i Jesus ti valuire we vava wa, Turpea var terevanut. 44 O Mama i vatan nau ma ta tete ramo isei, ni tete van lai ma sur nau, wa na te ge raka kelua alo ulus qon. 45 Me rave ti munra Prophet nan wa, God te vatogora nol. Valsei me ronotag amen o Mama, wa we lolomaran, te van ma sur nau. 46 Na gate vava si isei me ilo o Mama; i gene amen God ma, ineia tuwale me ilo o Mama. 47 We nun, we nun, nau we vava mun kami wa, Isei qe nomtup we taur o esu galava. 48 Inau o bread esuva. 49 Ratupuniu me gana o mana alo vanua vanameag, wa me mate. 50 Iloke o bread we siwo ma vunana, si o tanun ni gana, wa ni tete mate. 51 Inau o bread esu me siwo ma vunana; si isei qe gana o bread iloke ni te esu galava; wa o bread lova iloke na te le navisogok nake na te le ape esu marama.

52 O manigiu ilone ira ta Judea me varleasag, we vet wa, I gene iloke te le gasei navisogona mun ganina? 53 Nan i Jesus ti vet muneira wa, We nun, we nun, nau we vava mun kami wa, Si kam qe tete gana o visogo nat tanun wa we ima nanarana, kami gate taur o esu alo i kami. 54 Isei qe gana navisogok, wa we ima nanarak we taur o esu galava; wa na te ge raka kelua alo ulus qon. 55 Ape navisogok o tur sinaga, wa nanarak o tur gene ima. 56 Isei qe gana navisogok wa we ima nanarak we goara alo inau wa inau alo ineia. 57 Tama o Mama esu me vatan nau ma, wa nau we esu o manigiu o Mama, tamainegina isei qe gana inau, ineia

mulan te esu o manigiu inau. 58 Iloke o bread me siwo ma vunana; pa gate tama ira tupumiu me gana o mana wa me mate; isei qe gana o bread iloke te esu galava. 59 Ni me vava o vavae nan iloke alo Ima siwo-tuwale, alo ni we vatogora a Kaper-naum.

60 Wa o tuan tinqoro anana we qoqo we ronotag, we vava wa, O vavae we gona iloke; isei te tinqoro lai? 61 Nava i Jesus we gilala matapuna ape ra tinqoro we terevanutnut, ti vet muneira wa, Iloke we ge kamiu si a tutuag? 62 Pa o sava, si kam te sagarag o Nat tanun we mule kalo kel ilo vatine ni me toga ti aia we tuai? 63 O vui we ge esu, wa o visogoi tete pirin ilo; o vavae nan na me vava mun kamiu, iloke nan o vui, wa o esu. 64 Wa o tuanimiu gate nomtup. Apen Jesus me gilala alo qetegiu ma ape rasei gate nomtup, wa isei te manirinia. 65 Wa ni me vava wa, O manigiu iloke nau me vava mun kamiu wa, I Tamak ta tete sogov munsei, ni tete van lai ma surinau. 66 O manigiu iloke ira tinqoro anana we qoqo me toa kel nania, gate mule pulpul mulan amaia. 67 Wa i Jesus ti vet munra sanavul tuwale o numei nirua apena wa, Kamiu mulan we maros we toa? 68 Nan i Simon Peter me valuia wa, Lord, kamam te toa surisei? amaiko o vavae nan we tira ape esu galava. 69 Wa ikamam me nomtup veta, wa we gilala apeniko i Rono anan God. 70 Nan i Jesus ti valuire wa, Nau gate ilo raka kamiu sanavul tuwale o numei nirua? wa o tuara nan kamiu anan Satan. 71 Pa ni me vava apen Judas Iskariot natun Simon, ape neia gina te manirinia, o tuara nanra sanavul tuwale o numei nirua.

TAVALIU VII.

1 Paso nan i Jesus me mule kelkel a Galilea, ape ni gate maros we mule kelkel a Judea, apenra ta Judea me sike si a ge mateia. 2 Wa o lakalaka nora ta Judea, o Lakalaka Paito, me noga. 3 O manigiu o ine ira tasina we vava munia wa, Vareag, mule i Judea, si ra tinqoro mulan anama a ilo mora o gagapalag nan ko we ge. 4 Ape tagai o tanun we gagapalag pata, pa we maros mona o tanun sul neira gilala ineia alo maea. Ko ta ge tamaike, ka ge nanalue ko mun o marama. 5 Ape ra tatasina gai gate nomtup mora neia. 6 O manigiu ilone i Jesus ti vet muneira wa, Naqonik gate wesu tiqa, nava naqonimiu we taurmate vagae apena. 7 O marama tete nustup lai kamiu; nava ni we nustup nau, ape nau we gaganag we tira apena si mon o gagapalag we malkeke. 8 Tur mule kalo momiu ape lakalaka; na tete mule kalo tiqa ape lakalaka iloke, ape qonik gate wesu vunvun tiqa. 9 Ni me vava tamaike muneira, paso nan, ni qale toga a Galilea.

10 Nava ira tatasina me mule kalo veta ape lakalaka, paso nan, ni qara mule kalo mona, nava ni gate mule lue pa me viro. 11 O manigiu ilone ira ta Judea me sikea alo lakalaka, we vet wa, Avea ineia? 12 Wa me terevanutnut vaga qoqo alo sul ape neia; o tuaniu me vava wa, Ineia we wia: wa o tuaniu wa, Tagai, ni we ge lera o sul. 13 Panava isei gate vava lue ape neia, ape neira we gogolo ra ta Judea.

14 Wa alo tine lakalaka i Jesus we mule kalo ilo Vatine we rono, ti vatvatogo. 15 Wa ira ta Judea me mamakei apena we vet wa, I gene iloke we lolomaran ga savai, pa ni gate toga ilo amen i vatogo? 16 Nan

o manigiu ilone i Jesus ti valuire wa, Nok o lea vatogoa gate mok, nava amon i vatran nau ma. 17 Si isei qe maros we ge non o maros, ni te gilala ape lea vatogoa, si amon God, si nau we vava matapuk. 18 Isei we vava matapuna we sike sin ge ronoga ke-lua, nava isei we sike sin ge ronoga i vatrania, ilone we nun, wa o line variava gate toga alo ineia. 19 I Moses wun me la mun kamiu o Lea? wa isei tuwale nan kamiu gate gagapalag qalo o Lea. Ape sa kam we sike si a ge mate inau? 20 O sul we valui goro, si, O vui ganganor amai-ko; isei we sike si a ge mate iniko? 21 Nan Jesus ti valui gorora we vava wa, Nau me ge o gagapalag tuwale, wa ikamiu nol me mamakei apena. 22 O manigiu iloke i Moses me le mun kamiu o teve vaglala apena; (pa gate qeteg amen Moses nava amera tupunina;) wa kamiu we teve vaglala o tanun alo qon mapsag. 23 Si o tanun qe lav mona o teve vaglala alo qon mapsag, nan o lea non Moses wa tatavaul, ape sa kam we lologagara inau ape nau teve ge esu nol o tanun alo qon mapsag? 24 Turpea veveg vires nagoi: tur veveg taniniga gese. 25 Wa o tuan ta Jerusalem me vava wa, I gene wun iloke neira we sike si a ge mateia? 26 Pa ilo, ni we wawan lue, wa ineira gate gatogoroa. We nun, ira vatvatran me lolomaran wun ape iloke i Christ? 27 Nava i tagai; apen kamam we gilala ape iloke ma ave; nava i Christ ta van ma, isei tete gilala ape neia ma ave. 28 O manigiu o ihe i Jesus me vava eleele alo Vatine we rono, we vatvatogo ti vet wa, Kamiu we gilala inau, wa kamiu we gilala ape nau ma ave; wa na gate van matapuk ma, nava i vatran nau ma we nun, kamiu gate gilala Ineia. 29 Nau we gilala ineia, ape na me van ma nania,

wa Ni me vatran nau ma. 30 O manigiu o ine ineira me sike si a takulia; nava isei gate tanoa, ape qonina gate wesu tiqa. 31 Wa o tanun nan we qoqo amaira me nomtupua, we vet wa, I Christ ta van ma anaisa, pa ni te ge o vaglala we qoqo nan o vaglala nan i gene iloke me ge ti? 32 Ira Pharise we ronotag o sul we terevanutnut tamaike ape neia; wa ira Oololo liwoa wa ira Pharise me vatran o tuan gagapalag anara si a takulia. 33 O manigiu o ine i Jesus ti vet wa, O qon gate purat ti na te qale toga amen kamiu, wa na te mule sur i vatran nau ma. 34 Kamiu te sike inau, wa ikamiu tete ilo suar; wa ikamiu tete mule lai ilo vatine na we toga aia. 35 Ira ta Judea we varvava apena wa, I gene iloke te va ivea wa inina tete ilo suaria? Ni te mule surira salsalena amera ta Grekia, si a vatogo ira ta Grekia? 36 O sava vavae iloke ni we vava wa, Kamiu te sike nau, wa ikamiu tete ilo suar inau; wa, Kamiu tete mule lai ilo vatine nau we toga aia?

37 Nan alo paspasoene qon, o qon lakalaka we poa, i Jesus me tira, ti vet wa, Si isei qe marou, ni van ma surinau, ni ima. 38 Isei qe nomtup inau, o pei lava nan te tiqar lue nan natoqana, o pei maur, tama me rave ti. 39 Wa ni me vava ape Vui ira sei te nomtupua te la; ape tagai tiqa o Vui we Rono, ape gate ge ronoga tiqa i Jesus. 40 Wa o tuan sul we ronotag mon o vavae nan iloke, we vet wa, We nun i gene iloke o Prophet. 41 Nan rasei we sea wa, Iloke i Christ. Nan o tuaniu wa, I Christ te rowo lue ma Galilea? 42 O Rave-rave gate vava si, I Christ te van ma nan o veve i David, wa nan Bethlehem o vanua i David me toga ti aia? 43 Wa me qeteg raka tamaine o vile-wora amaira sul. 44 Nan o tuaniu

we maros we takulia ; nava isei gate tanoa.

45 Wa ira gene vatan me kel surira Ooloo liwoa tara Pharise. Nan neira wa, Apesava kami gate lavia ma? 46 Nan ira gene vatan we valui gorora wa, O tanun gate vava we tuai tama i gene iloke. 47 Nan ira Pharise we valui goroa wa, Me valera mulan kami? 48 Isei nanra moe tanun si isei nanra Pharise me nomtupua? 49 Pa o sul iloke we loqon o lea, o sul vivnag. 50 Nan i Nikodemus (i gene me mule ti sur Jesus amoa, tuwale nan neira) ti vet muneira wa, 51 Nonin o lea si nina a veveg gap o tanun, wa gate ronotag amoa ineia, wa gate gilala ape sava ni we ge? 52 Nan ineira we valuia we vet munia wa, Iniko mulan we ta Galilea? Ka sike waririag, ko qara ilo ape prophet gate wot tiqa ma a Galilea. 53 Wa ineira we mule tuwatuwale ilo imara.

TAVALIU VIII.

1 Pa i Jesus me mule ape tauwe Olivet. 2 Wa alo matava ran ni me kel ilo tinesara we rono, wa o sul nol me mule suria, wa ni me pute siwo, ti vatogora. 3 Wa ira vatogo tara Pharise we tak ma suria o vavine me taur alo we pakapaka ; wa ineira me mapua alo vatitnai, 4 we vet munia wa, Vatogo, me taur o vavine iloke alo we pakapaka, alo ilone ran. 5 Wa i Moses me vatan nina alo Lea si a patun mate isei qe ge tamaike : pa iniko, ko we vava o sava ape neia? 6 Neira we vava tamaike, pa we meragelea, si a tila lai ineia apena. Wa i Jesus me taqalon siwo, ti raverave mun napisuna alo tano. 7 Wa ineira qale varusia ; wa ni we totoepe, ti vet muneira wa si, Isei nan kami gate ganganor, ni patun raka ineia. 8 Wa

MOTA.

ni we taqalon siwo mulan, ti raverave mun napisuna alo tano. 9 Wa ineira we ronotag, wa nalolora we veveg qalo kelura, pa neira we rowolue tuwatuwale, me qeteg amaira tamaragai gai nina ira paspasoanai : wa i Jesus qale toga magesena, wa o vavine we tira alo vatitnai. 10 Wa i Jesus we totoepe, ti sagarag o vavine magesena, ti vet munia wa, Vavine, avea ineira we gaganag si a veveg iniko ; isei gate veveg mateiko? 11 Nan neia wa, We, Lord : isei tagai. Nan i Jesus ti vava wa, Wa inau mulan, na gate veveg mateiko ; mule, nipea ganganor mulan.

12 Nan i Jesus ti vet mulan muneira wa, Inau o marmararan talo marama ; isei qe tataga inau tete mulemule alo silsiliga, nava o marmararan tape esu te toga amaia. 13 Nan ira Pharise we vava munia wa, Ko we gaganag kel apeniko ; nom o vavae gaganag iloke gate nun. 14 Nan i Jesus ti valuire ti vet wa, Pa si na qe gaganag kel apenau, pa mok o vavae gaganag we nun ; ape nau we gilala ape na me van ma avea, wa nau we mule at ivea ; nava kami gate gilala ape na me van ma avea, wa nau we mule at ivea. 15 Kami we veveg vires visogoi ; inau gate veveg sei. 16 Wa si nau qe veveg, mok o vavae veveg we nun ; ape nau gate magesek, pa ikara o Mama i vatan nau ma. 17 We nun, me rave alo nomiu lea wa, O vavae gaganag mor o tanun nirua we nun. 18 Inau iloke we gaganag kel ape nau, wa o Mama i vatan nau ma we gaganag mona ape nau. 19 Nan ineira we vava munia wa, Avea i tamama? Nan i Jesus ti valuire wa, Kami gate gilala inau, wa ikami gate gilala i tamak ; si kam qe gilala inau, kam te gilala mulan tamak. 20 Ni me vava o vavae nan iloke ape Tanomoegene, we vatva-

K

togo alo tinesara we rono; wa isei gate tauria, ape qonina gate wesu tiqa.

21 O manigiu o ine i Jesus ti vet mulan muneira wa, Nau we vanreag, wa ikamiu te sike inau, wa ikamiu te matevag napugamiu; kamiu tete mule lai ilo vatine nau we vanreag aia. 22 Nan ira ta Judea we varvava wa, Ni te ge mate kelua? ape ni we vava wa. Kamiu tete mule lai ilo vatine nau we vanreag aia. 23 Nan ni me vava muneira wa, Kamiu we ta i siwo ma, inau ta i sage ma; kamiu talo marama iloke, inau gate talo marama iloke. 24 O manigiu o ine nau me vava mun kamiu wa, kamiu te matevag napugamiu; apen kamiu te matevag napugamiu, si kam qe tete nomtup ape nau iloke. 25 Nan ineira we vava munia wa, Iniko isei? Nan i Jesus muneira wa, Na qale vava mun kamiu apena tama alo qetegiu. 26 O gene nan we qoqo amenau si na vava apen kamiu wa si a veveg; nava i vatran nau ma we nun, wa nau we vava mun o marama o savasava nan na me ronotag amaia. 27 Ineira gate lolomaran ape ni we vava muneira ape o Mama. 28 O manigiu ilone i Jesus ti vet muneira wa, Alo kamiu te la raka o Nat tanun, kamiu te qara gilala ape nau iloke, wa ape nau gate ge matapuk o sava, nava nau we vava o gene nan iloke tama i Tamak me vatogo inau. 29 Wa i vatran nau ma we toga amenau; o Mama gate ukeg inau si na toga magesek; ape nau we ge vagae o gene nan ni we maros. 30 Alo ni we vava tamaike, we tar me nomtupua.

31 O manigiu o ine i Jesus ti vet munra ta Judea we nomtupua wa, Kam ta qale goara alo mok o vavae, kam te tur tinqoro anak; 32 wa kam te gilala o nun, wa o nun te ge wasa-

wasu ikamiu. 33 Nan neira we valui goroa wa, Ikamam ira tupun i Abraham, kamam gate toga rot tiqa amenra sei: ko we vava tama avea si, Te ge wasawasa ikamiu? 34 Nan i Jesus ti valui wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Isei qe ge o ganganor, ineia i gene rot anau o ganganor. 35 Wa i gene rot tete toga galava alo ima, nava o natui we toga galava. 36 O manigiu o ine si o natui qe ge wasawasa ikamiu, kam te tur toga wasawasa. 37 Nau we gilala apen kamiu ira tupun i Abraham; panava kamiu we sike si a ge mate inau, ape mok o vavae gate gao taso lai alo ikamiu. 38 Nau we vava o sava na me ilo ti amen Tamak; wa ikamiu mulan we ge o sava kam me ronotag ti amen tamamiu. 39 Nan neira we valui goroa we vet wa, I tupumam i Abraham. Nan i Jesus ti vet muneira wa, Kamiu ta ra nat Abraham, kam te ge o gagapalag nan mon i Abraham. 40 Nava ilokenake kam we sike si a ge mate inau, o tanun we vava mun kamiu o nun na me ronotag amen God: i Abraham gate ge tamaike. 41 Kamiu we ge o gagapalag mon tamamiu. Nan neira we vava munia wa, Kamam gate wota pakapaka; i tamamam tuwale God. 42 Nan i Jesus ti vet muneira wa, God ta tamamiu, kam te tape inau; ape nau me rowolue ma wa nau me van ma God; ape nau gate van matapuk ma, nava Ni me vatran nau ma. 43 Ape sa kamiu gate lolomaran nalinak? apen kamiu gate tinqoro lai mok o vavae. 44 Ikamiu nan i tamamiu ma i Satan, wa ikamiu we maros we ge o tortoron kiskislag non tamamiu. Ineia i manvus alo qetegiu ran ma, wa ni gate tira alo nun, ape o nun tagai alo ineia. Alo ni we vava galegale ni we vava mata-puna, ape neia i galegale wa i taman

galegale. 45 Nava ikamiu gate nomtup inau, ape nau we vava nun. 46 Isei nan kamiu we veveg qalo lai inau ape ganganor? Si nau qe vava nun, ape sa kamiu gate nomtup nau? 47 Isei qe wot ma God te tinqoro o vavae nan mon God; o manigiu o ine kamiu gate tinqoro, apen kamiu gate wot ma God.

48 Nan ira ta Judea me valuia, me vet wa, Kamam we vava mantag wun was, Iniko ta Samaria, wa o vui ganganor alo loloma? 49 Nan i Jesus ti valuirea wa, O vui garganor gate alo lolok; pa nau we nom mava i Tamak, wa ikamiu we nom tagtag-eag inau. 50 Pa na gate sike we ge ronoga kel inau; apena we sike wa we veveg. 51 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Si o tanun ta taur mok o vavae, ni tete ilo mona o matea ti tuai ti tuai. 52 Nan ira ta Judea we vet munia wa, Ilokenake kamam we gilala mantag momam si o vui ganganor alo loloma: i Abraham me mate tara prophet nan me mate: pa ko we vava wa, Si isei qe taur mok o vavae, ni tete nam ilo o matea ti tuai ti tuai. 53 Ko we liwoa wun nan i tamanina i Abraham me mate ti, tara prophet nan me mate? pa ko we ge iniko si sei? 54 Nan i Jesus ti valui gorora wa, Si na qe log ronoga kel nau, nok o ronoga itagai; nava i Tamak we log ronoga inau, wa kamiu we vava ape neia wa si, Ineia God kamiu; 55 pa kam gate gilala Ineia, nava nau we gilala Ineia; pa si na qe vava wa si na gate gilala Ineia, na te tama ikamiu, we galegale; pa nau we gilala Ineia, wa nau we taur mon o vavae. 56 I tamamiu i Abraham me malakalaka si a ilo naqonik; wa me ilo mona, wa me qara apena. 57 Nan ira ta Judea we vava munia wa, Natauma gate sanavul tavelima

tiqa, pa ko me ilo i Abraham? 58 Nan i Jesus ti vet muneira wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, I Abraham gate wota tiqa na qale toga ran ma. 59 Wa neira me taur kalo o wovat si a patunia; pa i Jesus me taviro pata, ti sere raveaglué alo vatitnara nan o tinesara we rozo, ti mule sispara.

TAVALIU IX.

1 Wa alo ni me mule sispara, ni we ilo o tuara tanun, o matapei alo wotava ran ma. 2 Nan ira tinqoro we varusia wa, Vatogo, isei me ganganor, i gene iloke, si tamana tana ravevena, pa ni me wota matapei apena? 3 Nan i Jesus me valui goro wa, I gene iloke gate ganganor, wa gate i tamana tana ravevena; pa o manigiu o gagapalag mon God te nana lue alo ineia. 4 Namonina ran si nina gagapalag o gagapalag mon i vatan nau ma alo qale maran; o qon we rasu ma isei tete gagapalag lai alolona. 5 Alo inau qale toga alo marama, inau o marmararan tale marama. 6 Ni we vava tamaike, pa ti anus siwo ilo tano, ti ge sin puaka mun o anus, ti nonon namatan i gene matapei mun o tano, 7 ti vet munia wa, Mule, aqo alo qilo Siloam, o vava ta Mota apena, i gene vatan. Wa ni me mule, ti aqo, ti kel ma, we iloilo. 8 Wa ira tagvanuana wa irasei me iloiloa ti we tuai si ni we valapaere we vava wa, Iloke wun i gene me putepute ti we paepaere? 9 Nan o tuaniu wa, Ineia; nan o tuaniu mulan wa, Tagai, pa tama ineia; nan neia wa, Inau. 10 Nan neira we vava munia wa, Namatama me lik gasavai? 11 Nan ni me valui goro wa, I gene nasasana i Jesus me ge o puaka, ti nonon namatak nia, ti vet munau wa, Mule

Siloam, aqo; wa na me mule, me aqo, pa me iloilo kel. 12 Nan neira munia wa, Avea ineia? Nan neia wa; Esi, na gate gilala.

13 Wa neira we tak i gene me matapei ti we tuai sur ira Pharise. 14 Wa o qon mapsag ilone i Jesus me ge o puaka, me ge lik mamatana alolona. 15 O manigiu o ine mulan ira Pharise we varusia ni me iloilo kel gasavai? Nan neia wa, Ni me map o puaka vawo matak, wa nau me aqo, wa we ilo. 16 Wa o tuan Pharise me vava wa, I gene iloke gate van ma God, ape ni gate mata-gisgis goro o lea ape qon mapsag. Nan o tuaniu wa, I gene ganganor te ge gasei lai o vaglala nan tamaine? Wa me qeteg vilewora amaira. 17 Nan neira we vava mulan mun i matapei wa, O sava ko we vava apen i gene ilone me ge lik namatama? Nan ni we vava wa, Ineia o prophet. 18 O manigiu ilone ira ta Judea gate nomtup ape neia si namatana me pei ti wa me lik; neira gai log ma i tamana tana raveven i gene me ilo kel ti; 19 we varus rarua wa, Natumurua iloke. kamurua we vava si ni me wota matapei? pa ni we ilo ilokenake gasavai? 20 I tamana tana ravevena we valui gorora wa, Kara we gilala ape natun kara iloke, wa ape ni me wota matapei. 21 Pa ni we ilo gasavai ilokenake kara gate gilala apena; wa isei me ge lik namatana kara gate gilala; tur varusia; ni me tamatua veta; ni te vava matapuna. 22 I tamana tana ravevena we vava tamaine, ape rara we gogolo ira ta Judea; ape neira ta Judea me sora veta si a vure lue isei nan o Ima siwo tuwale qe gaganag lue si neia i Christ. 23 O manigiu o ine i tamana tana ravevene me vava wa, Ni me tamatua veta; tur varusia. 24 Wa ineira we

log vagaruei ma i gene me matapei ti, we vet munia wa, Ka log ronoga God; kamam we gilala apen i gene ilone si neia ganganor. 25 Nan ni we valui gorora wa, Si neia ganganor si tagai nau gate gilala; o gene tuwale nau we gilala, ape nau me matapei wa ilokenake nau we ilo. 26 Nan neira we vava mulan munia wa, Ni me ge o sava muniko? ni me ge lik namatama gasavai? 27 Nan ni me valuire wa, Na qara vava paso mun kamiu apena, wa kamiu gate ronotag; ape sava kamiu we maros we ronotag mulan? kamiu mulan we maros we qeteg tinqoro anana? 28 Ineira we linaspuria, we vet wa, Iniko i tinqoro anana; wa ikamam ira tinqoro anan Moses. 29 Kamam we gilala apen God me vava mun Moses; pa i gene iloke, kamam gate gilala si neia ma avea. 30 O tanun we valuire, ti vet wa, Alova! pa iloke o vasasa, si kamiu gate gilala si neia ma avea, pa ni me ge lik namatak? 31 Inina we gilala apen God gate ronotag ira ganganor; pa si isei qe momogo God, wa we tataga Non o maros, Ni te ronotag ineia. 32 Alo qeteg marama ran ma gate ronotag tiqa apensei me ge lik namatan o tanun me wota matapei. 33 Si i gene iloke ta tete van ma God, ni tete ge lai o sava. 34 Neira we valuia we vet wa, Ko me wotavag o ganganor gegese, pa ko we vatogo ikamam? Wa neira me vure luea.

35 I Jesus we ronotag ape neira me vure luea; wa ni me ilo suaria, ti vet munia wa, Ko we nomtup Natun God? 36 Nan ni me valuia ti vet wa, Pa isei ineia Lord, si na nomtupua? 37 Nan i Jesus ti vet munia wa, Ko me iloa, wa iloke we vava muniko nake. 38 Nan ineia wa, Lord, nau we nomtup; wa ni me vatieqau goroa. 39 Nan i Jesus me

vet wa, Na me van ma ilo marama iloke ape veveg, si rasei gate ilo a ilo mora wa si rasei we ilo a qeteg matapei. 40 Wa ira tuan Pharise ilone we toga amaia me ronotag o vavae iloke, we vet munia wa, Ikamam mulan o matapei? 41 Nan i Jesus ti vet muneira wa, Si kam qe matapei tete ganganor amen kamiu; nava iloke-nake kamiu we vava wa, Kamam we ilo; o manigiu o ine nomiu o ganganor qale toga apena.

TAVALIU X.

1 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Isei qe tete van pata ilo geara sheep ape mategeara, pa we kalo we sea ilolona, ineia i palu wa i vuspalu. 2 Panava isei we vanpata ape mategeara ineia i altag goro o sheep nan. 3 I ilo goro o mategeara ti waka munia; wa o sheep nan we tinqoro nalinana; wa ni we log valval pulan o sase sheep, wa ni we takira i varea. 4 Wa alo ni we vure lue pulan o sheep, ni we tursalemoa ineira; wa o sheep nan we tataga ineia, o manigiu neira we gilala nalinana. 5 Nava neira gate tataga o salavano, pa neira te toa nania: o manigiu neira gate gilala nalinara salavano. 6 I Jesus me vava muneira o vavae tenegag iloke; nava neira gate lolomaran o sava ni me vet muneira.

7 O manigiu o ine i Jesus ti vet mulan muneira wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Inau o mate geara sheep. 8 Irasei nol me van moai inau ineira ira palu wa ira vuspalu; nava o sheep nan gate tinqoro ineira. 9 Inau o mategeara; isei we van pata alo inau te esu apena, wa te van pata wa te van lue, wa te ilo suar o valis. 10 I palu we van gese ma si a palu, wa si a vus, wa si age

mate: Na me van ma si neira a taur mora o esu, wa si neira a taur tuan. 11 Inau i altag goro we wia; i altag goro we wia we map siwo naesuna o manig sheep nan. 12 Nava i gene rusag, ineia gate i tur altag goro, wa o sheep nan gate pulana, pa ni ta ilo o qoe kurkur we mule ma, ni te ukeg o sheep, pa ti toa, wa o qoe kurkur te takul ineira, te ge salena o sheep nan. 13 I gene rusag we toa, ape neia i gene rusag, wa ni gate nonom aneane ape sheep nan. 14 Inau i altag goro we wia; wa na we lolomaran ira gene anak, wa ira gene anak we lolomaran nau, 15 tama o Mama we lolomaran nau, wa nau we map siwo naesuk o manig sheep nan. 16 Wa pulak o tuan sheep mulan pa gate talo geara iloke; namok ran si na takira mulan ma, wa neira te ronotag nalinak; wa te vavtig sheep tuwale wa i altag goro i tuwale. 17 O manigiu iloke i tamak we tape inau, ape nau we map siwo naesuk si na la kalo mulan. 18 Isei gate lareag nan nau, pa nau we map matapuk siwo. Inau we mana si na map siwo, wa nau we mana si na la kalo mulan. Na me la o lea vatan iloke amen Tamak.

19 Nan me qeteg raka mulan o vile wora amaira ta Judea o manigiu o vavae nan iloke. 20 Ratuanira we qoqo we vava wa, O vui ganganor alo ineia, ni we lelera; ape sa kam we tinqoroa? 21 Nan o tuaniu wa, O vavae nan iloke gate mon o tanun o vui ganganor alo lolona; o vui ganganor te ge lik lai namatara matapei?

22 Wa o lakalaka ape we varono o Ima me wesu a Jerusalem, pa o rara. 23 Wa i Jesus me mule kelkel alo Vatine we rono, alo malmaluima me log non Solomon. 24 Wa ira ta Judea we sasalev waliogia, we vava

munia wa, O qon ti nivisa ko te ge ikamam a nom varuarua? Ko ta i Christ, ka wawan lue mun kamam apena. 25 Nan i Jesus ti valuire wa, Na me gaganag veta ti mun kamiu, wa ikamiu gate nomtup; o gagapalag nan nau we ge alo sasan Tamak, iloke nan gina we gaganag we tira apenau. 26 Pa kamiu gate nomtup; apen kamiu gate talo sheep napulak, tama na me vava veta ti mun kamiu. 27 Pulak o sheep nan we tinqoro nalinak, wa nau we gilala ineira, wa neira we tataga inau: 28 wa nau we la muneira o esu galava; wa neira tete mate tagea ti tuai ti tuai, wa isei tete wosag lai neira nan napanek. 29 I Tamak, me sogov neira ma munau, we liwoa nan ra gene nol, wa isei tete wosag lai neira nan napanen Tamak. 30 Ikara Tamak tuwale. 31 Wa ira ta Judea me la kalo mulan o vat si a patunia. 32 Nan i Jesus ti valuire wa, Na me la lue mun kamiu o gagapalag we wia we qoqo nan i Mama; pa o sava gagapalag kam we patun nau apena? 33 Nan ira ta Judea me valui goroa wa, Kamam gate patuniko ape gagapalag we wia, nava ape ko we linasapur, wa apeniko o tanun we ge keluko si God. 34 Nan i Jesus ti valuire wa, Gate rave alo nomiu o lea wa, Na me vava was, Kamiu ira god nan? 35 Ni ta log god iragai o vavae mon God me rowolue surira, (wa tete ul savrag lai o Raverave;) 36 kamiu we vava apen i gene God me ge-rono ineia wa me vatrana ma ilo marama was, Ko we linasapur; ape nau me vava wa, Inau natun God? 37 Na ta tete ge o gagapalag mon Tamak, turpea nomtup nau. 38 Pa na ta ge, si kam qe tete nomtup inau, tur nomtup o gagapalag nan; si kamiu a gilala wa we lolomaran si i Mama alo inau wa inau alo i Mama.

39 O manigiu ilone neira me sike mulan si a tauria, wa ni me vanreag nan napanera.

40 Wa ni me mule mulan at tavala Jordan ilo vatine i John me vasugrono moai ti aia, wa ni me togatoga aia. 41 Wa o tanun nan we tar me mule suria, we vava wa, I John gate ge ilo o vaglala, pa o gene nan i John me vava apen i gene iloke we nun. 42 Wa we qoqo me nomtupua aia.

TAVALIU XI.

1 Nan o tuarasei me gopa, i Lasarus ta Bethania talo vanuan i Meri tana tasina i Martha. 2 Wa i Meri ilone me urai i Lord ti mun o lig nonon ilone me man naranona mun nauluna, wa i tutuana iloke we gopa. 3 Wa ira tutuana me vatrana isei ni vet munia wa, Lord ilo, i gene ko we tapea we gopa. 4 Pa i Jesus me ronotag, ti vet wa, O gopae iloke tete tira ape matea, nava o manigiu nalenasin God, si Natun God ni lenasnia. 5 Wa i Jesus we tape i Martha tana tasina ratol i Lasarus. 6 Wa ni me ronotag ape ni we gopa, pa ni qale toga o qon nirua alo vatine Ineia aia. 7 Paso nan, ti vet mura tinqoro wa, Nina mule kel Judea. 8 Nan ira tinqoro we vava munia wa, Vatogo, ira ta Judea me sike rigrig ti iniko si a patuniko, pa ko we mule mulan aia. 9 Nan i Jesus ti valuire wa, Sanavul tuwale o numei nirua wun o masaoi alo maran tuwale? Si isei qe mulemule alo maran tete tutuag, ape ni we ilo o marmararan talo marama iloke. 10 Nava si isei qe mulemule alo qon te tutuag, ape o marmararan tagai alo lolona. 11 Ni me vava tamaike; paso nan, ni qara vava muneira wa, I Lasarus i pulsalanina we matur; pa na we va at si

a vavanovia. 12 Nan ira tinqoro we vet munia wa, Lord, ni ta matur te esu kel. 13 Pa i Jesus me vava ape mateana; nava neira we nonom si ti vavava ape ni we matur-mapsagia. 14 O manigiu o ine i Jesus qara vava lue muneira wa, I Lasarus me mate. 15 Wa nau we qara apen kamiu si na gate toga aia, o manigiu kam te nomtup apena; pa nava nina va at suria. 16 Nan i Thomas, ti vet munra tinqoro ra valuna wa, Nina mulan a va at si a mate tuwale amaia.

17 Wa i Jesus me dina at, pa ni we gilala ape ni me risa alo qarana o qon nivat veta. 18 Wa Bethania arivtag Jerusalem, o masaoi tama sanavul tuwale o numei tavelima. 19 Wa ira ta Judea weqoqome mule veta ma sur i Martha tana i Meri si a ge masur rara ape tutuanrara. 20 Wa i Martha we ronotag apen Jesus me rasu ma, ti mule varnina Ineia; nava i Meri qale pute alo ima. 21 Nan i Martha ti vet mun Jesus wa, Lord, ko ta iake, tutuak tete mate. 22 Wa ilokenake na we gilala apen God te le muniko o savasava ko te paere mun God apena. 23 Nan i Jesus ti vet munia wa, Tutuama te tavaraka kel. 24 Nan i Martha ti vet munia wa, Nau we gilala ape ni te tavaraka kel alo tavaraka alo paspascene qon. 25 Nan i Jesus ti vet munia wa, Inau o tavaraka kel, wa o esu; isei qe nomtup inau, sin qe mate, pa ni te esu; 26 Wa isei qe esu wa we nomtup inau, tete mate lai ti tuai. Ko we nomtup o ike? 27 Nan ni we vava wa, We, Lord; nau me nomtup veta si iniko i Christ Natun God, i gene iloke we mule ma ilo marama. 28 Ni me vava paso tamaike, ti vanreag, ti log rorono tasina i Meri, ti vet wa, I vatogo iake, wa ni we logiko at. 29 Ni me

ronotag, pa ti tavaraka gaplot, ti mule suria. 30 Wa i Jesus gate nina tiqa a varea; ni qale toga alo masaoi i Martha me varnina ineia ti aia. 31 Wa ira ta Judea we pute amaia alo ima si a ge masuria, we ilo i Meri ti tavaraka gaplot ti rowolue, we tataga ineia, we nonom si ni we mule ilo qarana si a tani aia. 32 Wa i Meri me mule nina o vatine i Jesus aia, ti iloa, ti suragia ape ranona, ti vet munia wa, Lord, ko ta iake, tutuak tete mate. 33 Wa alo i Jesus we iloa we tani, wa ira ta Judea me mule tuwale ma amaia we tani, naatana me tatige, wa ni we lolomatikotiko; 34 ti vet wa, Kamiu me saloa aveva? Nan ineira we vet munia wa, Lord, van ma si a ilo. 35 I Jesus me tani. 36 Nan ira ta Judea we vava wa, Ilo, ni me tape tama aveva ineia. 37 Nan o tuanira me vet wa, I gene iloke me ge lik namatansei me pei ti; ni gate mana si a kearag o matea nan o tanun mulan iloke? 38 Wa naatan Jesus me tatige aneane, wa ni we mule nina o qarana. O lia ilone, wa o vat me pute apena. 39 Nan i Jesus wa, Lareag o vat. Nan i Martha tutuan o tamate ti vet munia wa, Lord, ni me puna veta; ape naqonina me vat veta. 40 Nan i Jesus ti vet munia wa, Nau gate vava muniko wa, Si ko qe nomtup, ko te ilo moma nalenasin God? 41 Manigiu ilone neira we lareag o vatu. Wa i Jesus me ate kalo namatana, ti vet wa, Mama, nau we vareaniko apeniko me tinqoro inau. 42 Wa nau me gilala si Ko we tinqoro vagae inau; pa na me vava o manigiu o sul we tira waliog iake si neira a nomtup si ko me vatran nau ma. 43 Ni me vava tamaike, paso nan ti awoawo mun o linai we poa wa, Lasarus, rowolue ma. 44 Wa o tamate me rowolue ma, me vivis goro napanena

wa naranona mun o siopa talo qaran tamate, wa me vivis goro nanagona mun o siopa manman. Nan i Jesus ti vet muneira wa, Ulia, ukegia ni mule.

45 Wa ira ta Judea we qoqo me mule veta ti sur Meri, we sagsagarag mora o gagapalag mon Jesus, pa we nomtupua. 46 Nava o tuanira we mule at sur ira Pharise, we gaganag muneira ape gagapalag nan i Jesus me ge ti.

47 O manigiu o ine ira Oloolo liwoa tara Pharise we gora tuwale o vavtig Veveg, we vava wa, Nina we ge o sava, ape i gene iloke we ge o vaglala nan we qoqo? 48 Si nina qe ukeg mamasa ineia tamaike, o tanun sul te nomtupua, wa ira ta Rom te van ma te lareag natanonina wa o sul anauina. 49 Nan tuara tamaira, i Kaiaphas i Moe Oloolo alo tau ilone, me vava wa, Kamiu gate gilala ran; 50 wa kamiu gate nonom vaglala si iloke we pirin mantag kamiu si o tanun tuwale te mate leas o sul, wa o sul nol tete tagea apena. 51 Pa ni gate vava matapura tamaike? pa ineia i Moe Oloolo alo tau ilone, wa ni we ligog apen Jesus sin te mate ape sul talo vanua; 52 wa gate ape sul magesera talo vanua ilone i tuwale, pa sin vile tuwale mulan gina ira merein God me salsalena ti. 53 O manigiu ilone nan o qon ilone neira me varsikesike si a ge mateia.

54 O manigiu o ine i Jesus gate mule kelkel mulan alo maea alo vatitnara ta Judea, pa ni me toa ilo vatine arivtag o vanua vanameag, ilo laqlaqe vanua we log si Ephraim, wa tara tinqoro me toga galtag aia. 55 Wa o Rowolagau nora ta Judea me rasu ma; wa ineira we tar me mule kalo i Jerusalem nan o vanua nan, alo o Rowolagau gate noga tiqa, si a ge wenewene kelura. 56 Wa ineira me

sike i Jesus, we varvava alo ineira we tira alo tinesara we ronno wa, O sava kam we nonom? Ni tete mule ma wun ape lakalaka? 57 Pa ira Oloolo liwoa tara Pharise me vatran veta si isei qe gilala ape ineia aveia, ni gaganag lue, si neira tauria.

TAVALIU XII.

1 Wa o qon laveatea ti o Rowolagau, wa i Jesus we mule Bethania, wa i Lasarus aia, i gene ilone i Jesus me ge raka kelua nan ra tamate. 2 Wa neira we ge o ganagana ravrav munia aia, wa i Martha me lapasag, pa i Lasarus o tuanira we pute tuwale amaia. 3 Wa i Meri me taur o lig nonon we tirotiroga o gene tun, ti nonon naranon Jesus nia, ti man naranona mun nauluna, wa o ima we uravag o pune nonon. 4 Nan i tuara nanira tinqoro anana, i Judas Iskariot, natun Simon, iloke gina te manirinia, ti vet wa, 5 Ape sava gate wol o lig nonon iloke mun o pene melnol vagatol, wa me la munra tanun masara? 6 Pa ni me vava tamaike, pa gate ape ni we nonom aneane ape tanun masara nan, panava ape neia i palu, wa o tana som amaia, wa ni we vilevile o sava me map ti alolona. 7 Nan i Jesus wa, Ka ukegia, ni me matagisgis goro o ike ape qon te tavig nau alolona. 8 Ape ira tanun masara nan te qale toga amen kamiu, nava inau tete toga galava amen kamiu.

9 Wa ira ta Judea o sul we gilala ape neia aia, wa neira we mule ma, pa gate manigiu i Jesus magesena, pa o manigiu mulan si neira ilo lai i Lasarus ni me ge raka kelua ti nan ra tamate. 10 Nava ira Oloolo liwoa me varsikesike si neira ge mate mulan i Lasarus. 11 Apenra ta Judea

we qoqo me vanreag wa we nomtup i Jesus o manigiui ineia.

12 Tavala maran o sul tar me mule ma ti ape lakalaka, we ronotag apen Jesus si ni we mule i Jerusalem; 13 we la o no metigtig nan we rowolue at si o varnina ineia, we awoawo wa, Hosana; wiewavae ineia we mule ma alo sasan Lord, i maranaga nora Israel. 14 Wa i Jesus we ilo suar o nat ass ti pute avunana, tama me rave wa, 15 Nipea gogogolo, nat Sion tavine; ilo ma, nom o maranaga we mule ma, we pute avune nat ass. 16 Wa ira tinqoro gate gilala amoa ape gene nan iloke; nava i Jesus me ronoga veta, wa neira qara nom kel ape gene nan iloke si me rave ti we tuai apeneia, wa ape neira me gege ineia ti tamaine. 17 Wa neira o sul me gaganag we tira ape neia, iragai nane me toga ti amaia alo ni me log lue i Lasarus nan o qarana, we ge raka kelua nan ra tamate. 18 O manigiui o inei mulan o sul me rowolue we varnina ineia, ape neira me ronotag ti ape ni me ge o vaglala iloke. 19 Nan ira Pharise me varvava wa, Tur ilo vaglala apen kamiui gate ge lai ilo o sava? pa o marama nol me toa ape kulana.

20 Pa o tuarasei me kalo ma si a tataro ape Lakalaka, ra ta Grekia; 21 ineira iloke we mule sur i Philip ta Bethsaida a Galilea, we paere munia wa, Gai, kamam we maros we ilo i Jesus. 22 I Philip me mule, ti vava mun Andrew, wa i Andrew we mule tana Philip, we vava mun Jesus. 23 Nan i Jesus ti valui rara wa, Me wesu o masao qon si i Nat tanun te ronoga alolona. 24 We nun, we nun, nau we vava mun kamiui wa, O wo korn ta tete masu ilo tano, ta tete mate, te toga magesena; panava ni ta mate, te ge o woai we tar. 25 Isei qe tape naesuna te ge tagea, wa

isei qe nustup naesuna alo marama iloke te matagisgis goro ilo esu galava. 26 Isei qe rowrowovag munau, ni tataga inau; wa nau ta avea, i rowrowovag anak te aia mulan; isei qe rowrowovag munau, o Mama te nom-mava ineia. 27 Ilokenake naesuk we matiko; wa na te vava o sava? Mama, vaesu nau nan o masao qon iloke. Nava o manigiui iloke nau me nina o masao qon iloke apena. 28 Mama, Ka ge ronoga nasasama. Wa o linai ti rowolue ma avunana wa, Nau me ge ronoga veta, wa na te ge ronoga mulan. 29 Wa o sul we tira arivtag we ronotag, we vava si o manu me nunnun; nan o tuaniu wa, O angel we vava munia. 30 Nan i Jesus ti valui wa, O linai iloke gate rowolue ma apenau, nava apen kamiui. 31 Ilokenake we veveg o marama iloke; ilokenake te savrag reag i maranaga non o marama iloke. 32 Wa inau, si qe la raka inau nan o tano, na te ramo qet ma o tanun nan sur nau. 33 Ni me vava tamaike, wa ni me vaglala o matea ni te mate gasavai nia. 34 Nan o sul we valui goroa wa, Kamam me ronotag alo Lea si i Christ te toga galava; pa ko we vava tama avea wa si, Te la raka ran o Nat tanun? Isei o Nat tanun iloke? 35 Nan i Jesus ti vet muneira wa, Galewora ti o marmararan te qale toga amen kamiui; tur mulemule alo o marmararan qale toga amen kamiui, o silsiliga wa gara goro ikamiui; wa isei we mulemule alo silsiliga gate gilala sin van ivea. 36 Alo o marmararan qale toga amen kamiui, tur nomtup o marmararan, si kamiui a qeteg nat marmararan apena. I Jesus me vava paso tamaike, qara toa, ti suspata naneira.

37 Wa ni me ge o vaglala nan we qoqo tamaine alonagora, pa neira gate nomtupua; 38 o manigiui sin wesu o

vavae mon Isaia i prophet, we vet wa, Lord isei we nomtup nomam o roro-vavae? wa napanen Lord me sere lue ma mun sei? 39 O manigiu ilone ineira gate nomtup lai; apen i Isaia me vava mulan wa, 40 Ni me ge pei namatara, ni me ge wasvat natoqara, nan neira wa ilo mun namatara, nan wa nom vaglala mun natoqara, wa neira te vusiag kel wa na te ge esura. 41 Isaia me vava tamaine ape ni me ilo nalenasina, wa ni me vava ape neia. 42 Panava we qoqo amaira moai goro me nomtupua, pa neira gate gaganag lue, o manigiu ira Pharise, wa vure neira nan o Ima siwo tuwale. 43 Ape neira me maros o sotalive tanun nan o sotalive God.

44 Nan i Jesus ti vava eleele ti vet wa, Isei qe nomtup nau, ni gate nomtup nau, pa ni we nomtup Ineia we vatan nau ma. 45 Wa isei qe sagarag nau, ni we sagarag Ineia we vatan nau ma. 46 Na me mule ma ilo marama o marmararan, si isei qe nomtup inau tete toga alo silsiliga. 47 Wa si isei qe ronotag mok o vavae pa ni gate kokor goro, nau gate vevegia; ape na gate van ma si a veveg o marama, panava si a ge esu o marama. 48 Isei qe gevtag nau, qe tete taur mok o vavae, apena nake te vevegia; o vavae na me vava, ilone nane te vevegia alo pas-pasoene qon. 49 O manigiu na gate vava matapuk; nava o Mama me vatan nau ma, Ni me le ma munau o lea ape savasava nan na te vava, wa na te log apena. 50 Wa nau we gilala ape mon o lea si o esu galava nane; o manigiu o ine o savasava nau we vava, tama o Mama me vet ti mun nau, nau we vava mok tamaine.

TAVALIU XIII.

1 Wa o lakalaka o Rowolagau gate noga tiqa, wa i Jesus we gilala ape masao qonina me wesu ilokenake, sin toa nan o marama iloke sur tamana, wa ni me tape ira tanun anana we toga alo marama iloke; wa ni we tape ineira gai nina o ulusui. 2 Wa neira we ganagana, pa i Satan me map veta o nonomia ilo toqan Judas Iskariot natun Simon si a manirinia. 3 Wa i Jesus we gilala apen Tamana me map veta o gene nan ilo panena, wa ape ni me rowolue ma nan God, wa we mule kelu at sur God; 4 wa ni me tavaraka nan o ganagana, ti map vitag non o siopa, ti taur o siopa manman, ti rotig kelua. 5 Paso nan, ti lin siwo o pei ilo tapera, ti qeteg vasug naranora tinqoro, ti man mun o siopa ilone me rotia ti nia. 6 Wa ni we nina i Simon Peter tamaine. Nan neia ti vet munia wa, Lord, ka vasug naranok? 7 Nan i Jesus ti valua wa, Ko gate gilala tiqa ape gene nau we ge; pa ko te lolomaran anaisa apena. 8 Nan i Peter ti vet munia wa, Ko tete vasug naranok ti tuai ti tuai. Nan i Jesus ti valui goroa wa, Si na qe tete vasug iniko, ko tete taur pul lai amenau. 9 Nan i Simon Peter ti vet munia wa, Lord, pa nipea vires ranok, pa napanek mulan wa naqatuk. 10 Nan i Jesus ti vet munia wa, Isei me sugrug nol veta, ni ta vasug naranona vires pa te wenewene nol; wa ikamiu we wenewene, nava ikamiu nol tagai. 11 Ape ni me gilala veta i manirinia; o manigiu ilone ni me vet wa, Kam gate wenewene nol.

12 Wa ni me vasug paso naranora, ti taur mulan non o siopa, ti risa mulan, ti vava muneira wa, Kamiu we lolomaran si tagai ape ike na me

ge mun kamiu. 13 Kam we log nau was, Vatogo, wa Lord: pa kam we vava mantag, ape nau tamaine. 14 Pa si nau i Lord kamiu wa i Vatogo kamiu me vasug naranomiu, o pug avunamiu si kamiu a var vasvasug mulan naranomiu. 15 Ape nau me map mun kamiu o makaliu, si kamiu mulan a ge tama na me ge ti mun kamiu. 16 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, I rowrowo-vag gate liwoa nan i tagina, wa o sala nan i gene me suwarea at. 17 Si kam qe gilala o gene nan iloke, turwia kamiu si kam qe ge tataga. 18 Nau gate vava apen kamiu nol; nau we gilala irasei nau me ilo rakatira; nava si o raverave ni wesu wa, I gana o bread amenau me la kalo navulagena munau. 19 Nan ilokenake nau we gaganag mun kamiu alo gate wesu tiqa, si kamiu a nomtup alo we wesu ape Inau iloke. 20 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Isei qe lav vasgot i gene nau we vatrana at we lav vasgot inau; wa isei qe lav vasgot inau we lav vasgot i Vatan nau ma.

21 I Jesus me vava paso tamaike, naatana me matikotiko, wa ni me gaganag lue, ti vet wa, We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, I tuwale nan kamiu te manirin inau. 22 Wa ira tinqoro me varsagsagarag ineira, we nonom varuarua apena ni we vava apen sei. 23 Wa i tuara tinqoro we risa ape ganagana vawo varan Jesus, i gene i Jesus me tapea. 24 Wa i Simon Peter we qatmawui munia ti vet munia wa, Gaganag mun kamam, isei iloke ni we vava ape neia? 25 I gene iloke we sale taragiate tamaine vawo varan Jesus, ti vava munia wa, Lord, isei? 26 Nan i Jesus ti valui goro wa, Ineia ilone na te tuk munia o wotore sinaga, wa we la munia. Wa ni we

tuk o wotore sinaga, ti la kalo, ti sueg vano mun Judas Iskariot natun Simon. 27 Nan ape kule wotore sinaga ilone, i Satan qara van pata ilo ineia. O manigiu ilone i Jesus we vava munia wa, Ka ge gaplot o gene ko we ge. 28 Wa isei nan ragai we risa ape ganagana gate lolomaran ape manigiu o sava ni we vava munia. 29 Ape o tuaniu we nonom, o manigiu i Judas we taur goro o tana som, i Jesus me vava munia wa, Ka wol o savasava niua we maros ran ape lakalaka; si, ni le o sava mun o tanun masara nan. 30 Wa ni me taur o wotore sinaga me tuk ti, pa ti kalolue gaplot at; wa me qon silsil.

31 Wa ni me kalo lue veta, i Jesus qara vava wa, Ilokenake o nat tanun me ronoga, wa God me ronoga alo ineia. 32 Wa God te ge-ronoga ineia alo Ineia kel, wa Ni te ge ronoga gaplotua. 33 Ra nanat-mera! galewora ti na te qale toga amen kamiu. Kam te sike inau, wa tama na me vava veta munra ta Judea wa, Kamiu tete mule lai ilo vatine nau we van aia, nau we vava ilokenake mun kamiu tamaine. 34 Nau we le mun kamiu o lea vatan we garaqa si kamiu a vartape kamiu; si kamiu a vartape kamiu tama inau me tape kamiu. 35 Mun iloke o tanun nan te ilo vaglala apen kamiu ira tinqoro anak, si kamiu qe vartape kamiu.

36 Nan i Simon Peter ti vet munia wa, Lord, ko we van ivea? Nan i Jesus ti valuia wa, Ko tete tataga lai nau ilokenake ilo vatine nau we van aia, pa ko te tataga inau anaia. 37 Nan i Peter ti vet munia wa, Lord, apesava na tete tataga lai ko ilokenake? na te map naesuk siwo o manigiu iniko. 38 Nan i Jesus ti valuia wa, Ko te map naesuma siwo

o manigiu inau? We nun, we nun, nau we vava muniko wa, O toa gate kokorako tiqa ko gai tala inau vagatol.

TAVALIU XIV.

1 Nipea natoqamiu we matmatikotiko: kamiu wenomtup God, tur nomtup mulan inau. 2 O nin we tar alo iman Tamak; si gate tamaine, na me vava veta mun kamiu; ape nau we mule si na ge taurmate o vatine mun kamiu. 3 Wa si nau we mule we ge taurmate o vatine mun kamiu, pa na te kel mulan ma, wa na te lav kamiu sur nau, si kamiu mulan a toga aveanau we toga aia. 4 Wa kamiu we gilala o vatine na we mule aia, wa kamiu we gilala o matesala. 5 Nan i Thomas ti vet munia wa, Lord kamam gate gilala ape vatine ko we mule aia, we kamam te gilala gasei lai o matesala? 6 Nan i Jesus ti vet munia wa, Inau o matesala, wa o nun, wa o esu; isei gate mule sur o Mama si gate munau. 7 Si kam me lolomaran inau, kam me lolomaran o Mama; wa nan ilokenake kam we lolomaran ineia, wa kamiu me sagaragia. 8 Nan i Philip ti vet munia wa, Lord ka la lue o Mama mun kamam, pa qara paso. 9 Nan i Jesus ti vet munia wa, Na me toga maul tamaike amen kamiu, pa ko gate lolomaran tiqa inau Philip? isei me sagarag nau, me sagarag o Mama; ko we vava tama aveanau wa si, Ka la lue o Mama mun kamam? 10 Ko gate nomtup ape nau alo Mama, wa o Mama alo inau? o vavae nan nau we vava mun kamiu na gate vava matapuk, nava o Mama we toga alo inau we ge mona o gagapalag nan. 11 Tur nomtup nau ape inau alo Mama wa o Mama alo inau; ta i tagai, tur nomtup nau o manigiu o gagapalag nan

ilone. 12 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Isei qe nomtup nau, ni te ge mona o gagapalag nan nau we ge; wa ni te ge o gagapalag nan we poa nan iloke nan, o manigiu nau we mule sur o Mama. 13 Wa o savasava kam te tataro apena alo sasak na te ge, si o Mama te ronoga alo Natui. 14 Si kam qe paere o sava tea amenau alo sasak, na te ge mok ilone. 15 Kam ta tape inau, kamiu te kokor mok o lea vatan nan. 16 Wa na te paere mun o Mama, wa Ni te le at mun kamiu o varue Varagai sin toga galava amen kamiu, 17 o Vui nun, o marama gate lavia lai; ape gate sagaragia, wa gate lolomaran. Kamiu we lolomaran, ape ni we toga amen kamiu, wa ni te alo ikamiu.

18 Na tete vanovtag kamiu o manua; na we mule ma sur ikamiu. 19 Galewora ti o marama tete sagarag mulan inau; nava kamiu we sagarag inau; ape nau we esu kamiu te esu mulan momiu. 20 Alo qon ilone kam te lolomaran ape nau alo Tamak, wa ikamiu alo inau, wa inau alo ikamiu. 21 Isei qe taur wa we kokor mok o lea vatan nan, iloke we tape inau; wa i Tamak te tape isei we tape inau, wa na te tape ineia, wa te ge nana lue kel nau munia. 22 Nan i Juda, gate Iskariot, ti vet munia wa, Lord o sava me ge veta si ko te ge nana lue kelu ko mun kamam apena, wa gate mun o marama? 23 Nan i Jesus me valuia, ti vet wa, Si o tanun qe tape inau, ni te kokor mok o vavae, wa i Tamak te tape ineia, wa ikara te mule suria, wa te toga amaia. 24 Isei qe tete tape inau, ni gate kokor mok o vavae nan; wa o vavae kam we ronovtag gate mok, nava mon o Mama me vatan nau ma.

25 Na me vava tamaike mun kamiu alo inau qale toga amen kamiu; 26 nava i Varagai, o Vui we Rono, o Ma-

ma te vatrana ma alo sasak, ineia te vatogo ikamiu ape gene nan, wa ni te ge nomkel kamiu ape gene nol nan na me vava veta mun kamiu. 27 Na we mapvitag o tamata amen kamiu; nau we la mun kamiu nok o tamata, na gate la mun kamiu tam o marama we la. Nipea natoqamiu we matikotiko, wa nipea gogogolo. 28. Kam me ronotag veta ape na me vava mun kamiu wa, Nau we va at ti, pa nau we kel ma sur kamiu. Si kam me tape inau, kam me malakalaka ape nau we va at sur o Mama, ape i Tamak we liwoa nan nau. 29 Wa ilokenake na me vava mun kamiu alo gate wesu tiqa, si kam te nomtup alo we wesu. 30 Na tete vava vaga qoqo mulan mun kamiu; apen i maranaga talo marama iloke we mule ma, pa tagai o sava nanona alo inau. 31 Panava si o marama te lolomaran ape nau we tape o Mama, wa tama o Mama me vatrana nau, na we ge mok tamaine. Tur tavaraka, nina mule nan o vati-ke.

TAVALIU XV.

1 Inau o vine we nun, wa i Tamak i mawmawui-tuqei. 2 O val wanarai alo inau ta tete uwa ni te save reag; wa o val wanarai ta uwa, ni te wurvag sin uwa linlin nan amoa. 3 Me wurvag wenewene veta ikamiu o manigiu o vavae na me vava mun kamiu. 4 Tur goara alo inau, wa inau alo ikamiu. Tama o wanarai tete uwa matapuna lai ta tete goara alo vine, tamainegina kamiu tagai, kamiu ta tete goara alo inau. 5 Inau o vine, kamiu o wanarai nan. Isei qe goara alo inau wa inau alo ineia, ni te uwa linlin; ape asasau nan nau kamiu tete ge lai o sava. 6 Si isei qe tete goara alo inau, me savrag reag veta ineia tam o wanarai, wa me kor,

wa irasei te vile tuwale ineira, te savrag ilo avi pa we gao. 7 Si kam qe goara alo inau wa mok o vavae nan qe goara alo ikamiu, tur paere ape savasava nan kam we maros wa te lai ran mun kamiu. 8 Iloke o gene i Tamak we ronoga apena, si kam qe uwa linlin; wa kamiu te tinqoro anak tamaine. 9 Tama i Tamak me tape inau, tamaine na me tape ikamiu; tur goara alo nok tapeva. 10 Si kam qe kokor mok o lea vatrana nan, kam te goara alo nok tapeva; tama inau me kokor o lea vatrana nan mon Tamak, wa na we goara alo tapeva anona.

11 Nau me vava o vavae nan iloke mun kamiu, si nok o malakalaka ni goara alo ikamiu, wa si nomiu o malakalaka ni wesu ran. 12 Iloke mok o lea vatrana, si kamiu a vartape kamiu, tama inau me tape kamiu. 13 Tete tapeva amensei we poa nan iloke si sei te map naesuna siwo o manigiu ra pulsana. 14 Kamiu ira pulsalak, si kam qe ge tataga o savasava nan nau we vatrana kamiu apena. 15 Nan ilokenake na gate log kamiu ira rowrowovag, apen i rowrowovag gate gilala ape savasava i tagina te ge; nava inau me log kamiu ira pulsalak, ape nau me ge ilo vaglala kamiu ape savasava nan nau me ronotag amen Tamak. 16 Kamiu gate ilo raka inau, nava na me ilo raka kamiu, wa na me map kamiu si a tira taso wa a uwa, wa si nomiu o woai a goara; wa si i Tamak ni la at mun kamiu o savasava nan kam te tataro apena alo sasak.

17 Nau we vatrana kamiu tamaike si kamiu a vartape ikamiu. 18 O marama ta nustup kamiu, kam we lolomaran ape ni me nustup moai inau nan kamiu. 19 Si kamiu qe talo marama, o marama te tape ira anana; nava o manigiu kamiu gate talo ma-

rama, pa na me ilo raka ikamiu nan o marama, o manigiu ilone o marama we nustup kamiu. 20 Tur nom kel ape vavae na me vava veta ti mun kamiu wa, I rowrowovag gate liwoa nan i tagina. Si neira me gege inau, neira te gege mulan ikamiu; si neira me kokor mok o vavae, neira te kokor mulan nanomiu. 21 Wa neira te ge o gene nan iloke mun kamiu o manigiu nasasak, ape neira gate gilala ineia me vatan nau ma. 22 Na te tete van ma, ta tete vava muneira, gate pugara; nava ilokenake itagai amaira si neira gale goro lai napugara nia. 23 Isei qe nustup nau, we nustup mulan i Tamak. 24 Si na gate ge alo vatitnara o gagapalag nan gate monsei we sea me ge, gate pugara; nava ilokenake neira me ilo wa neira me nustup kara tak Tamak. 25 Panava neira me ge tamaine si o vavae me rave ti alo nor o lea ni wesu wa, Neira me nustup nau wa o manigiu tagai. 26 Wa alo i Varagai te van ma, na te vatrana at mun kamiu nan o Mama, o Vui nun, we rowolue nan o Mama, ni te gaganag we tira ape nau. 27 Wa kamiu mulan te gaganag momiu, apen kamiu we toga amen nau alo qetegiu ran ma.

TAVALIU XVI.

1 Na me vava o vavae nan iloke mun kamiu, nan wa ge tutuag kamiu. 2 Ineira te vure lue ikamiu nan o Ima siwotuwale nan; we nun, o masao qon we rasu ma wa isei qe ge mate ikamiu, te nonom si ni we gagapalag o gene we rono mun God. 3 Wa neira te ge o gene nan iloke, ape neira gate gilala o Mama, wa inau. 4 Pa na me vava tamaike mun kamiu si kamiu anaisa, alo we wesu o masao qon, a nomkel ape na me gaganag veta ti mun kamiu; panava na gate

gaganag o gene nan iloke mun kamiu alo qetegiu ran ma, o manigiu na me toga amen kamiu. 5 Nava ilokenake nau we mule at sur i Vatan nau ma; wa i tuamiu sei gate varus nau wa, Ka mule ivea? 6 Pa o lolowono me ura alo toqamiu apena, ape na me vava tamaike mun kamiu. 7 Panava nau we vava nun mun kamiu, ape nau we toa nan kamiu, pa te pirin kamiu; ape si nau qe tete toa i Varagai tete van ma sur kamiu; nava si nau qe mule, na te vatrana ma sur kamiu. 8 Wa alo ni te van ma, ne te ge ilo vaglala o marama ape ganganor, wa ape taniniga, wa ape veveg. 9 Ape ganganor, ape neira gate nomtup inau. 10 Ape taniniga, ape nau we mule sur Tamak, wa kamiu tete sagarag mulan nau. 11 Ape veveg, ape me veveg veta i maranaga talo marama iloke.

12 Qale toga amen nau o gene nan we qoqo si na gaganag mun kamiu, nava kamiu gate veverag lai tiqa. 13 Pa alo ineia, o Vui nun, te van ma, ni te tursalemoa kamiu ilo nun nol; ape ni tete vava matapuna; pa ni te vava o savasava nan ni te ronotag; wa ni te gaganag mun kamiu o gene nan te wesu anaisa. 14 Ni te ge ronoga inau; ape ni te la nanok, wa te gaganag mun kamiu. 15 Napulan o Mama nol napulak; o manigiu apena na me vava wa, Ni te la nanok, wa te gaganag mun kamiu. 16 Galewora kamiu gate sagarag mulan nau; wa galewora mulan kamiu te ilo inau; ape nau we mule sur o Mama. 17 Wa o tuan tinqoro anana we varvava wa, O sava iloke ni we vava munina wa, Galewora kamiu gate sagarag inau, wa galewora mulan kamiu te ilo inau? wa, Ape nau we mule sur o Mama? 18 Pa neira me vava wa, O sava iloke ni we vava apena, si Galewora? Nina gate gilala o sava

ni we vava apena. 19 I Jesus we lolomaran ape neira we maros we varusia, wa ni we vava muneira wa, Kamiu we varsikesike ape ilone nau me vava wa, Galewora kamiu gate sagarag inau, we galewora mulan kamiu te ilo inau? 20 We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Kamiu te tanitani wa te ruruntap momiu, pa o marama te malakalaka; wa ikamiu te lolowono, pa nomiu o lolowono te ris malakalaka nia. 21 Alo tavine we vasus, ni we lolowono ape masao qonina me noga; pa me vasus veta, ni gate nonom kel mulan ape vivtig, o manigiu o malakalaka ape tanun me wota ma ilo marama. 22 Tamainegina kamiu we lolowono ti ilokenake; pa na te ilo mulan kamiu, wa natoqamiu te malakalaka, wa isei gate lareag nomiu o malakalaka nan kamiu. 23 Wa alo qon ilone kamiu tete varus inau ape sava. We nun, we nun, nau we vava mun kamiu wa, Kamiu ta paere o sava tea amen i Mama, ni te la at ilone mun kamiu alo sasak. 24 Kamiu gate tataro tiqa ape sava tea alo sasak; tur tataro wa kamiu te la, si nomiu o malakalaka te ura.

25 Nau me vava tenegag tamaike mun kamiu; nava o qon me rasu ma na tete vava tenegag mulan mun kamiu alolona, pa na te gaganag lue ran mun kamiu ape Mama. 26 Alo qon ilone kam te paere alo sasak; wa na gate vava mun kamiu was na te varus o Mama apen kamiu; 27 ape i Mama we tape matapuna ikamiu, o manigiu kamiu me tape inau, wa kam me nomtup ape nau me van ma nan o Mama. 28 Na me van lue ma nan o Mama, wa me van ma ilo marama; pa nau we toavtag o marama, wa we mule vano sur o Mama. 29 Ira tin-goro anana we vava munia wa, Ilo, ilokenake ko we vavalue ran, wa ko

gate vava tenegag ilo. 30 Ilokenake kamam we gilala apeniko we gilala o savasava nan; wa ko gate toga galtag isei te varusiko; o manigiu o ike kamam we nomtup apeniko me van lue ma nan God. 31 Nan i Jesus me valui gorora wa, Kamiu we nomtup ilokenake? 32 Ilo, o masao qon we mule ma, we nun me noga veta, kamiu te salsalena vaseisei ape pulamiu, wa te ukeg inau magasek; panava inau gate magasek ape o Mama amenau. 33 Nau me vava tamaike mun kamiu si kamiu a la o tamata alo inau. Alo marama iloke o ganawono te wonot kamiu; pa tur sov naapemiu; na me lalakete nan o marama.

TAVALIU XVII.

1 Nan i Jesus me vava paso tamaike, ti ate kalo namatana ivunana ti vet wa, Mama, o masao qon me noga; Ka ge ronoga i natuma si natuma a ge ronoga Iniko. 2 Tama Ko me vasoal ma munia o mana goro o visogoi nol, sin te la o esu galava mun o savasava nan Ko me la munia. 3 Wa iloke o esu galava, si neira a lolomaran Iniko God tuwale wora, wa i gene Ko me vatrana, Jesus Christ. 4 Na me ge ronoga Iniko alalanana; na me ge get o gagapalag Ko me la ma ti munau si na ge. 5 Wa ilokenake, Mama, ka ge ronoga inau amaiko mun o ronoga na me la amaiko alo gate qeteg tiqa o marama. 6 Na me ge nanalue nasasama mun o tanun nan Ko me la ma ti munau nan o marama; ineira ira gene anama, wa ko me le ineira ma munau; wa neira me kokor mom o vavae. 7 Ineira we lolomaran ilokenake si o savasava nan ko me la ma munau we rowolue ma naniko. 8 Ape nau me la at muneira o vavae nan Ko me la

ma ti munau; wa neira me la, wa me lolomaran nun ape nau me van lue ma naniko, wa ineira me nomtup ape Ko me vatrán nau ma. 9 Nau we paere apeneira; nau gate paere ape marama, nava ape neira Ko me la ma munau, ape neira ira gene anama. 10 Wa nok o gene nan anoma nol, wa nom o gene nan nol anak; wa na we ronoga alo ilone nan. 11 Wa inau gate toga mulan anaisa alo marama, wa iragai nan iloke alo marama, wa inau we mule suriko. Mama we Rono, matagisgis goro alo sasama iragai ko me la ma munau, si neira a tuwale tama inarua. 12 Alo inau me toga amaira, na me matagisgis goro alo sasama iragai ko me la ma ti munau; nau me tur goro neira, wa isei nan neira gate tagea, nava o nat-tagea gina magesena; si o Raverave te tira apena. 13 Pa ilokenake na we mule suriko; wa na we vava tamaike alo marama, si neira a la mora nok o malakalaka we ura ran alo lora. 14 Nau me la at muneira nom o vavae wa o marama me nustupura, ape neira gate talo marama, tama inau gate talo marama. 15 Na gate paere si ka lareag neira nan o marama, pa si ka matagisgis gorora nan o ganganor. 16 Ineira gate talo marama, tama inau gate talo marama. 17 Ka ge rono ineira alo nun; mom o vavae o nun. 18 Tama ko me vatrán nau ma ilo marama, tamainegina nau me vatrán neira atilomarama. 19 Wa nau we ge rono kel nau o manigiu ineira, si neira a qeteg rono mora alo nun. 20 Pa na gate paere ape neira magesera, nava ape neira mulan we nomtup nau mun nor o vavae; 21 si neira nol te tuwale; tama Iniko, Mama, alo inau wa inau alo Iniko, si ineira te tuwale alo narua; si o marama te nomtup ape ko me vatrán nau ma. 22 Wa na me le muneira o lenas ilone

ko me le ma ti munau; si neira a tuwale, tama i narua tuwale; 23 inau alo ineira, wa Iniko alo inau, si neira te qet taurmate tuwale ran, wa si o marama te lolomaran ape ko me vatrán nau ma, wa me tape ineira, tama ko me tape inau. 24 Mama, na we maros irasei ko me le ma munau neira toga mulan aveá nau we toga aia; si neira a sagarag nalenasik ko me le ma munau; ape ko me tape inau alo gate map tiqa o sagere marama. 25 Mama taniniga, o marama gate lolomaraniko, nava Na me lolomaraniko, wa iloke nan me lolomaran ape ko me vatrán nau ma. 26 Wa na me ge nanalue nasasama muneira, wa na te qale ge nanalue; si o tapeva ko me tape inau nia ni toga alo ineira, wa inau alo ineira.

TAVALIU XVIII.

1 Nan i Jesus me vava paso o vavae nan iloke, tara tinqoro anana we van levegao o qarana Kedron, we nina o tuqei aia, wa we van ilolona tara tinqoro anana. 2 Nan i Judas mulan, i manirinia, me gilala o vatine; apen i Jesus tara tinqoro anana we gogorag tuwale vaga qoqo aia. 3 Wa i Judas me lav raka o vavtig vagalo, wa ira ilogoro nan ira Oloolo liwoa tara Pharise, we mule aia mun o pul wa o sin wa o renren vagalo nan. 4 Pa i Jesus we gilala o savasava nan te qaloa, we rowolue ti vet mun neira wa, Kam we sike isei? 5 Nan neira wa valuia wa, I Jesus ta Nasaret. Nan i Jesus wa, Inau. Wa i Judas mulan, i manirinia, we tira amaira. 6 Wa alo ni me vet mun neira was, Inau, wa neira me toa gat kel, wa me masu ilo tano. 7 Nan ni me varus neira mulan wa, Kam we sike isei? Nan neira wa, I Jesus ta Nasaret. 8 Nan i Jesus me valui gorora wa,

Na me vava veta si inau: si kam we sike inau, tur ukegira nan iloke neira mule. 9 Si o vavae ni me vet tuai ti te tira ran, was, Na gate ge tagea i tuwale nan neira ko me la ma ti mun nau. 10 Paso nan, i Simon Peter me nana lue o gasal amaia, ti vus o rowrowovag anan o Moe Ooloo, ti sal mot o qoro matua. O sase rowrowovag ilone i Malkus. 11 Nan i Jesus ti vet mun Peter wa, Sarovag kel nom o gasal ilo tauona: na tete un o lasa i Tamak me la ma mun nau? .

12 Wa o vavtig vagalo, wa i Liwoa goro tar, wa ira ilo goro tamaira ta Judea me taur i Jesus, we rotia, 13 we tak reagia sur Anas amoa, ape ineia qaligan Kaiaphas o Moe Ooloo alo tau ilone. 14 Pa i Kaiaphas iloke me vet veta nalinana munra ta Judea wa, Si isei tuwale te mate ape sul nol, we wia nan.

15 Wa i Simon Peter me tataga i Jesus, tana tuara tinqoro: wa i Moe Ooloo me gilala veta i tinqoro ilone, wa ni me kalo pata tuwale amen Jesus ilomasao iman i Moe Ooloo. 16 Nava i Peter we tira ape mateima avarea. Wa i tuara tinqoro, o Moe Ooloo me gilala veta ineia, qara nug lue kel ma, ti vava mun iro ilogoro mateima, qara tak Peter ma ilolona. 17 Nan o malamala we ilogoro mateima ti vet mun Peter wa, Pa iniko mulan o tuara nanra tinqoro i gene iloke? Nan neia wa, Inau tagai. 18 Wa ira rowrowovag tara Liwoa goro soldier we tira aia, me pulan veta o av mun o gartaweres ape malaso, we masmasil, wa i Peter amaira we tira we masmasil.

19 Nan i Moe Ooloo me varis i Jesus apenra tinqoro anana wa ape non o lea vatogo. 20 Nan i Jesus me valui goroa wa, Na me vava lue ran mun o marama; na me vatogo vagae

alo Ima siwo tuwale nan wa alo vatine we rono ira ta Judea we vugvug tuwale nol aia, wa na gate vava ilo tea alo wonowono. 21 Ape sava ko we varis nau? ka varis irasei me ro-notag veta nau, o sava na me vet ti mun neira: ilo, ineira we gilala o savasava nan na me vet ti. 22 Nan ni me vava paso tamaike, o tuara tanun liwoa we tira arivtag me wosa i Jesus, ti vet wa, Ka valui goro o Moe Ooloo tamaine? 23 Nan i Jesus ti valui goroa wa, Si na me vava tatas ka gaganag we tira ape tatis ilone: nava si we wia, ape sava ko we wosa inau? 24 Wa i Anas qara suwarea at we rot sur i Kaiaphas o Moe Ooloo.

25 Wa i Simon Peter we tira we masmasil ape av. Nan neira we vet munia wa, Pa iniko mulan wun nanra tinqoroa? Nan ni me tala, ti vet wa, Inau tagai. 26 Wa i tuara rowrowovag anan i Moe Ooloo, i sogon i gene i Peter me sal mot naqorona ti, ti vet wa, Na gate ilo ko amaia alo tuqi? 27 Wa i Peter me tala goro mulan; wa o toa mereata me kokorako gaplot.

28 Wa neira me vantak i Jesus at nan i Kaiaphas ilo ima maranaga; pa alo gap matava; wa neira gate kalo pata mora ilo ima, nan wa lepa lai apena, pa si neira gana lai o Rowolagau. 29 O manigiu o ine i Pilat me rowo lue surira ti vet wa, Kam we tila o tanun iloke ape sava? 30 Nan neira me valui goroa we vet wa, I gene iloke ta tete malagagalag, kamam tete lavia at suriko. 31 Nan i Pilat we vet muncira wa, Tur lav momiu ineia at, tur vevegia tataga nomiu o lea vatrán. Nan ira ta Judea wa, Gate tira mun kamam si a veveg mate lai isei. 32 Si a wesu o vavae i Jesus me vet ti, we vaglala nia ape sava matea ni te mate apena.

33 Paso nan i Pilat ti kalo pata kel ilo ima maranaga, ti log i Jesus ma, ti vet munia wa, Iniko i maranaga nora ta Judea? 34 Nan i Jesus ti valui goroa wa, Ko we vava mata-puma iloke, si irasei we sea me gaganag muniko ape nau? 35 Nan i Pilat me valuia wa, Inau o ta Judea? Iragai o sul anama tara Oloolo liwoa nan me ukegiko ma munau: o sava ko me ge? 36 Nan i Jesus me valui goroa wa, Nok o marana gate talo marama iloke; nok o marana ta talo marama iloke ira gene anak te vagalo, nan wa ukeg nau munra ta Judea; nava ilokenake nok o marana gate ta iake. 37 O manigiu ilone i Pilat me vet munia wa, We nun? iniko o maranaga? Nan i Jesus me valuia wa, Ko we vava si inau o maranaga. O manigiu iloke na me wota ma apena, wa o manigiu iloke na me van ma ilo marama, si na gaganag we tira ape nun. Valsei we talo nun ma we ronotag nalinak. 38 Nan i Pilat ti vet munia wa, O sava o nun? Wa me vava paso tamaike ni qara rowo lue mulan sur ira ta Judea, ti vet mun neira wa, Na gate ilo piro qalo o pugai amaia. 39 Nava o linai me avu veta mun kami si na ul o garotrot nan sei tuwale mun kami alo Rowolagau: kami we maros si na ul nan i Maranaga nora ta Judea? 40 Nan neira nol qara log raka mulan wa, Ilone nipea, nava i Barabas. Wa i Barabas iloke o vus palu.

TAVALIU XIX.

1 O manigiu ilone i Pilat qara taur i Jesus we towosia. 2 Wa ira vagalo we vir o gavilvilqat mun o wolakaukau, we map vawo qatuna, we saru goroa mun o siopa we sorsoroga, 3 we mule ma suria, we vet wa, Gai, Maranaga nora ta Judea! wa we wosawosa

ineia. 4 Wa i Pilat me kalolue mulan, ti vet muneira wa, Ilo, nau we lav luea ma sur kami, si kami a gilala lai ape nau gate ilo qalo o pugai amaia. 5 Wa i Jesus me kalolue ma, we saru o gavilvilqat o wolakaukau wa o siopa we sorsoroga. Nan ni me vava muneira wa, Tur ilo o tanun! 6 Wa ira Oloolo liwoa tara vatvatran we iloa, neira we awoawo, we vet wa, Woso teterpania, woso teterpania. Nan i Pilat we vet muneira wa, Tur lav momiu ineia, tur woso teterpania; ape na gate ilo qalo mok o pugai amaia. 7 Nan ra ta Judea we valui goroa wa, Momam o lea apena, wa tataga o lea ilone ni te mate ran, ape ni me ge kel ape ineia si Natun God. 8 Wa i Pilat we ronotag o vavae iloke, pa ni me gogolo nan amoa apena; 9 ti kalo pata mulan ilo ima, ti vet mun Jesus wa, Iniko ma avea? Nava i Jesus gate valui goro iloa. 10 Nan i Pilat ti vet munia wa, Ko gate vava munau? ko gate gilala ape nau we mana si a ukegiko, wa nau we mana si a woso teterpaniko? 11 Nan i Jesus ti valuia wa, Tete mana ilo amaiko si a ge inau, ta tete la at muniko nan o vunana; o manigiu o ine i gene me ukeg nau ma suriko napugana we poa sal. 12 Alo ilone i Pilat me sike si a ukegia apena; nava ira ta Judea me awoawo we vet wa, Ko ta ukeg o tanun iloke, ko gate pulsalan Kaiser; isei ge ge kel ape neia sin maranaga we vavag qalo i Kaiser. 13 I Pilat we ronotag o vavae iloke wa ni we lav lue i Jesus ma, ti pute alo tano-puteveveg alo vatine me log o wosogoro mun o vat, wa me log alo vava ta Hebrew, Gabatha. 14 Wa o gismamate ilone ape Rowolagau, wa tama me masaoqon laveteai: nan ni me vava munra ta Judea wa, Tur ilo i Maranaga nomiu! 15 Pa neira me

awoawo lue wa, Lareagia, lareagia, woso teterpania! Nan i Pilat we vet muneira wa, Na te woso teterpan i Maranaga nomiu? Ira Oloolo liwoa we valui goroa wa, Tagai o maranaga amen kamam, pa i Kaisar i tuwale. 16 O manigiu ilone ni me suegia muneira si a wosoteterpania. Wa ineira we taur i Jesus we lavreagia.

17 Nan ni we rowolue at we rig mona non o wolowolo, we nina o vatine me log o vatine qat tamate, wa me log alo vava ta Hebrew, Golgotha. 18 Wa neira we wosoteterpania aia, wa o tanun pulrua amaia tavalrua a tavalala kikina, wa i Jesus alo vatitnai. 19 Wa i Pilat me rave o vaglala, ti map kalo vawo wolowolo; pa me rave wa, I Jesus ta Nasaret i Maranaga nora ta Judea. 20 Wa ira ta Judea we tar me vasogo o vaglala iloke me rave ti; ape o vatine neira me wosoteterpan i Jesus aia ariwtag o vanua; wa me rave mun o vava ta Hebrew, wa ta Grik wa ta Rom. 21 Nan ira Oloolo liwoa amenra ta Judea me vava mun i Pilat wa, Nipea raverave, i Maranaga nora ta Judea; panava ni me vet kel si, Inau i Maranaga nora ta Judea. 22 Nan i Pilat ti valuirea wa, O vavae nau me rave, nau me rave.

23 Wa ira vagalo me wosoteterpan paso i Jesus, qara la non o siopa, we ge o tavalu nivat, mun val tanun vagalo o tavalu, wa non o siopa sarusaru mulan; wa non o siopa sarusaru ilone gate susur, me vau qet siwo. 24 Nan neira me varvava wa, luina nipea sar-sare, pa nina map o vaglala apena si nonsei; si a vatira o vavae me rave ti wa, Neira we tirag nok o siopa, neira we map nor o vaglala ape nok o moe-siopa. Wa ira vagalo me ge tamaine. 25 Pa i raveven Jesus, tana tasin ravevena, i Meri rasoan Klopas, iratol i Meri ta

Magdala we tira ape wolowolo. 26 Wa i Jesus we ilo i ravevena, tana tinqoro meratape we tira ariwtag, ti vet mun ravevena wa, Vavine, ka ilo i natuma! 27 Paso nan, ni me vava mun i tinqoro wa, Ka ilo i ravevema. Wa i tinqoro ilone me lavia ilo imana alo masao qon ilone.

28 Paso nan, i Jesus we gilala ape gene nan me wesu qet veta, ti vet wa, Inau o marou; ape we ge tira o ravevave we rono. 29 Wa o wetov we pute aia we uravag o vinegar; wa ineira we ge ura o manman pul mun o vinegar, we sisgag ape wote hisop, we verag ape valana. 30 Wa i Jesus we la paso o vinegar, ti vet wa; Me paso; wa ti matueg naqatuna, wa ni we ukeg naatana.

31 O manigiu o ine ira ta Judea we paere mun Pilat, ni vatran irasei si a ge late naranonratol, wa si a lavreag ratol, nan naturiaratol wa qale toga vawo tangae wolowolo alo qon mapsag; ape neira we ge taurmate o Rowolagau, wa o qon mapsag ilone we liwoa ancane. 32 Wa ira vagalo we nina, we ge late naranon o moai, wa naranon o varuei me wosoteterpania ti amaia. 33 Wa alo ineira we nina i Jesus, neira we iloa me mate veta, pa neira gate ge late naranona. 34 Nava o tuara vagalo me as malalana mun o isar, wa o nara wa o pei ti vinvinrag lue gaplot. 35 Wa i gene me ilo me gaganag, wa mon o vavae gaganag we nun; wa ni we gilala ape ni we vava nun, si kami mulan a nomtup apena. 36 Ape o gene nan ilone me wesu si a ge tira o raverave we rono wa, Natakele surina tete malate. 37 Wa o varue raverave we rono we vava wa, Ineira te sagarag i gene ineira me asia.

38 Paso nan, i Joseph ta Arimathea i tinqoro i Jesus (nava ni me tinqoro pata, ape ni me gogolo ira ta Judea)

me vatapar i Pilat sin lavreag naturian Jesus ; wa i Pilat me mawui apena. Wa ni me mule, ti lavreag naturian Jesus. 39 Wa i Nikodemus me mule mulan at, i gene ilone me mule totowo ti sur Jesus alo qon, we vile ma o mur wa o aloé me lor, we mava tama o pound melnol. 40 Wa rara me taur naturian Jesus, me lolos alo siopa mun o wotangae punapuna, tama ira ta Judea we ge ape tavitavig. 41 Wa o tuqei alo vatine neira me wosoteterpania aia ; wa alo tuqei o qaran tamate we garaqa aia, pa gate map taqai tiqa o tamate alolona. 42 Wa rara me map i Jesus aia, ape naqonira ta Judea ilone o gismamate, wa o qarana arivtag.

TAVALIU XX.

1 Nan alo qon tuwale non o wik, i Meri ta Magdala me mule ilo qarana alo gap matava ran ti, qale silsiliga, ti ilo o vat me wil reag veta nan o qarana ; 2 ti valago, ti mule sur i Simon Peter tana tuara tinqoro i Jesus me tapea, ti vet murara wa, Neira me lareag i Lord nan o qarana, we kamam gate gilala si neira me mapua avea. 3 Wa i Peter me kalo lue tana i tuara tinqoro, wa rara me gis raka ape qarana. 4 Wa rara me valvalago tuwale, pa i tuara tinqoro me valago sal i Peter, ti nina amoa alo qarana : 5 ti taqalon, ti matarag ilolona, ti ilo o siopa we risa, pa ni gate mule pata ilolona. 6 Paso nan, i Simon Peter me tataga ineia, qara nina, ti mule pata ilo qarana, ti sagarag o siopa we risa, 7 wa o siopa manman me toga ti avune qatuna gate risa tuwale ape siopa nan ilone, pa me luqe sea alo tanona. 8 Paso nan i tuara tinqoro me nina ti amoa alo qarana ti mule pata mona, ti ilo, ti nomtup. 9 Ape neira gate gilala

tiqa o raverave, si ni te tavaraka nan o matea. 10 Wa ira tinqoro me vareag kel ilo imanrara.

11 Pa i Meri qale tira avarea a pan qarana, ti tanitani ; wa alo ni we tanitani, ti taqalon, ti matarag ilo qarana, 12 ti sagarag o angel nirua me saru o siopa aqaga we pute, i tuwale ape qatuna wa i tuara ape ranona, naturian Jesus me risa ti aia. 13 Nan rara we vava munia wa, Vavine, ape sa ko we tani? Nan ni me vava murara wa, Ape neira me lareag i Lord inau, wa na gate gilala si neira me mapua avea. 14 Ni me vava paso tamaike, pa ti kilau, ti sagarag i Jesus we tira ; pa ni gate gilala si ineia i Jesus. 15 Nan i Jesus ti vet munia wa, Vavine, ape sa ko we tani? ko we sike isei? Pa ni me nonom si neia i ilo goro tuqei, ti vet munia wa, Gai, si ko me saureagia, ka gaganag munau ape vatine ko me mapua ti aia, pa na te lavreagia. 16 Nan i Jesus ti vet munia wa, Meri. Ni me kilau, ti vet munia o vavae ta Hebrew wa, Raboni, we log o vavae ta Mota, Vatogo. 17 Nan i Jesus ti vet munia wa, Nipea tantano inau ; ape na gate mule kalo tiqa sur Tamak ; nava mule sur ira tasik, vava muneira wa, Nau we mule kalo sur i Tamak wa i Tamamiu, sur God inau wa God ikamiu. 18 I Meri ta Magdala we mule, ti vantak o lea sur ira tinqoro ape ni me ilo i Lord, wa ape ni me vava tamaine munia.

19 Wa alo qon ilone, o qon tuwale non o wik, alo ravrav, wa me tipag veta o mateima ira tinqoro me vug tuwale aia, ape neira we gogolo ira ta Judea ; wa i Jesus me va ma, ti tira alo vatitnara, ti vet muneira wa, O tamata amen kamiu. 20 Ni me vava tamaike, pa ti lalue mun neira napanena wa nalalana. Wa ira tinqoro me malakalaka raka ape neira we ilo

i Lord. 21 Nan i Jesus ti vet mulan muneira wa, O tamata amen kami; tama o Mama me vatan nau ma, tamainegina nau we vatan kami at. 22 Wa ni me vava tamaike, ti mapsag avunara, ti vet muneira wa, Tur la momiu o Vui we Rono: 23 kam qe maukeg o ganganor munnasei te maukeg lai muneira; kam qe taur goro munnasei, te taur goro lai.

24 Panava i Thomas, i tuwale nan ra numei nirua, we logia si Didimus, ni gate vug amaira alo i Jesus me va ma. 25 Nan ira tinqoro we sea we vava munia wa, Kaman me ilo i Lord. Nava ni me vet muneira wa, Si na qe tete ilo o tano-pismarawa ape panena, wa si na qe tete gis napisuk alo tano-pismarawa, wa si na qe tete rau napanek ilo kikiua, na tete nomtup.

26 Wa o qon lavetoliu me nina ira tinqoro me vug mulan alo ima, wa i Thomas amaira. I Jesus we mule ma, wa o mate ima me tipag veta, ti tira alo vatitnai, ti vet wa, O tamata amen kami. 27 Paso nan, ti vet mun Thomas wa, Ka sis ma napisuma, wa ilo napanek; wa kaka ma napanema, ka rau ilo kikik; wa nipea nomnom varuarua, pa ka nomtup. 28 Nan i Thomas me valui goro, ti vet munia wa, Lord inau, wa God inau. 29 Nan i Jesus ti vet munia wa, Ko we nomtup ape ko me ilo nau; tur wia irasei gate ilo pa me nomtup.

30 Wa i Jesus me ge o vaglala nan we sea we tar ape nagora tinqoro, gate rave siwo alo raverave iloke. 31 Pa me rave iloke nan, si kami a nomtup apen i Jesus si neia i Christ, Natun God; wa si kami we nomtup a taur o esu alo sasana.

TAVALIU XXI.

1 Wa o gene nan iloke me paso, i Jesus me ge nana lue kelua mulan

munra tinqoro alo qilo Tiberias; wa ni me ge nana lue kelua tamaike. 2 I Simon Peter, tana Thomas we logia si Didimus, ratol i Nathanael ta Kana a Galilea, tara natun Sebede, wa ira tinqoro mulan nirua we vug tuwale. 3 Nan i Simon Peter me vava muneira wa, Nau we van ape saosao iga. Nan neira we vava munia wa, Ikamam mulan we mule at amaiko. Wa neira me rowolue at, we vega kalo i vawo aka; pa gate sao ilo lai tea alo qon nane ilone. 4 Wa o maran qara teve nake, i Jesus we tira a lau, pa nava ira tinqoro gate lolomaran si ineia i Jesus. 5 Nan i Jesus ti vet muneira wa, Ra nanatmera! o pig-pig tea amen kami? Nan neira we valui goroa wa, Tagai. 6 Nan ni me vava muneira wa, Tul siwo o gape ape kiki aka matua, wa kami te sao suar. Wa neira me tul, wa me raverave matila o gape ape iga we tar. 7 Nan i tinqoro i Jesus we tapea ti vet mun Peter wa, I Lord iloke. Wa i Simon Peter we ronotag vaglala ape neia i Lord, pa ti rot goro non o siopa ape raverave iga, ape neia mamasa, pa ti wal sur ilo lama. 8 Wa ira tinqoro we sea we rasu ma alo natiaka; ape ineira gate aras nan o salilina, o masaoi tama rova vaga sanavul tavelima; we raverave o gape wa o iga nan. 9 Wa neira me kalo veta i salilina, neira we ilo o av, o gartawares, wa o iga we risa avunana, wa o bread. 10 Nan i Jesus me vava muneira wa, La ma o tuan iga kami qara sao ti. 11 Wa i Simon Peter me rap kalo kel, ti rave o gape i salilina me uravag o iga qatqatmatau, melnol vatuwale o avaviu sanavul tavelima o numei nitol; pa o iga we qoqo, nava gate sare lai o gape. 12 Nan i Jesus we vava muneira wa, Van ma, ganagana. Wa isei nan ra tinqoro gate nommot si a varusia wa, Iniko isei? we gilala lova

si ineia i Lord. 13 Wa i Jesus we mule surira, ti taur o bread, ti tirag muneira wa o iga mulan. 14 I Jesus me nanalue vatoliu iloke munra tinqoro, me tavaraka veta nanra tamate.

15 Wa neira me gana paso, i Jesus ti vet mun Simon Peter wa, Simon nat Jonas, ko we maros nau nan neira iloke we maros nau? Nan ni me vava munia wa, Uwe, Lord, ko we gilala ape nau we tape iniko. Nan ni we vet munia wa, Vanan nok o lamb nan. 16 Nan ni me vava vagaruei munia wa, Simon nat Jonas, ko we maros nau? Nan neia wa, Uwe, Lord, ko we gilala ape nau we tape iniko. Nan ti vet munia wa, Ilo goro nok o sheep nan. 17 Nan ni me vava vagatoliu munia wa, Simon nat Jonas, ko we tape inau? Wa nalolon Peter me wono ape ni me vava vagatol munia wa, Ko we tape inau? Nan ni me vava munia wa, Lord, ko we gilala o gene nan, ko we lolomaran ape nau we tape iniko. Nan i Jesus we vet munia wa. Vanan nok o sheep nan. 18 We nun, we nun, nau we vava muniko wa, Alo iniko o lumagav ko me rotig kelu ko, wa ko me mulemule ivea ko we maros; wa anaisa ko te tamaragai, wa ko te sigag napanema, wa isei we sea te rotigiko, wa te la-

viko ivea ko gate maros. 19 Ni me vava tamaike pa ni we vaglala ape ni te ge ronoga God mun o matea we savai. Nan ni me vava paso tamaike, ti vet munia wa, Tataga inau. 20 Wa i Peter we kilau, ti ilo i tinqoro i Jesus we tapea we tataga, ineia ilone me risa vawo varana ape ganagana ravrav ilone, we varusia wa, Lord, isei i maniriniko? 21 I Peter we ilo iloke, pa ti vet mun Jesus wa, Lord, i gene iloke te ge gasei? 22 Nan i Jesus ti vet munia wa, Si na qe maros ni toga galtag nau gai kel ma, o sava ilone amaiko? Iniko, ka tataga inau. 23 Wa o roroi iloke me gao lue amaira tatasiu apen i tinqoro ilone si ni tete mate; panava i Jesus gate vava munia si ni tete mate, panava si na qe maros ni toga galtag nau gai kel ma, o sava ilone amaiko?

24 Iloke i tinqoro we gaganag we tira ape gene nan iloke, me raverave o gene nan iloke, wa kamam we gilala ape non o vavae gaganag si we nun.

25 Wa o gene nan we sea we tar i Jesus me ge, pa si ta rave qet ilone, nau we nonom si o marama mulan te uravag vitag o raverave nan ilone te rave gese apena.